

onafhankelijk dagblad
voor Aruba, Curaçao
en Bonaire
opgericht in 1884

abonnementsprijs Af 32,50
losse nummers Af 1,50
zaterdag Business Napa
met Napa Af 1,75

zaterdag
19 oktober 2013
jaargang 128
nr 247

AmigoE

3 Aruba		11 Financieel		13 Wereld		14 Sport	
‘Mainstreet Oranjestad moet 21 november worden opgeleverd’		Suikerexport Brazilië in gevaar		Paus laat pronkbisschop’ wachten		Bergkamp: Alles staat al in het boek	

Nieuwe aanzet tot arbowet op Aruba

ORANJESTAD — Na diverse pogingen in het verleden om tot arbowetgeving te komen, lijkt het de huidige Arbeid-minister Otmar Oduber (AVP) wel menens: een commissie moet een inventarisatie gaan maken als eerste aanzet voor een arbowet op Aruba.

De laatste poging is gedaan in 2010 toen de Sociale Verzekeringsbank (SVB) een concept-arbowet opstelde om de Veiligheidsverordening met de daarbij behorende Veiligheidsbesluiten I en II te vervangen.

Oduber sprak afgelopen week met zijn directeur van Directie Arbeid en met Mathias Bartels-Daal. Deze laatste moet de kar gaan trekken, als voormalig werknemer van Valero waar hij de verantwoordelijkheid droeg voor de veiligheid op de werkvloer. De minister vindt het de hoogste tijd dat de veiligheid en gezondheid op de werkvloer wordt geregeld, maar stelt daarbij wel dat rekening gehouden moet worden met de schaal-grootte. Aruba is veel kleiner dan andere landen waar arbowetten al van kracht zijn, aldus Oduber. Het is dus niet

de bedoeling dat de invoering van deze nieuwe regels leiden tot lastenverzwaring en zo tot meer kosten voor met name het midden- en kleinbedrijf.

Arbeidsproductiviteit
De introductie van arbowetgeving is bovendien een eerste stap om tot een hogere arbeidsproductiviteit te komen, aldus de bewindsper-soon. “Zodra een werknemer zich meer comfortabel en veiliger voelt op werk, zal deze automatisch efficiënter werken en dat draagt bij tot meer productiviteit tijdens werkuren.”

Dat er een arbowet komt, heeft ook te maken met eerdere wijzigingen in de arbeidswetgeving die het afgelopen jaar zijn ingevoerd. De commissie gaat dus inventariseren wat instanties en met name grote bedrijven

al aan arbo doen. In een eerste reactie laat directeur/partner Ru Croes van Medwork, het enige arbobedrijf op Aruba, weten dat het ‘logisch’ is dat er nu een vervolg komt op de onlangs aangepaste arbeidswetgeving. “Daarin wordt arbo al in meegenomen. Maar dan moet natuurlijk wel gedefinieerd en helder worden wat arbo is. Waar sluiten we ons aan? Nemen wij de Nederlandse arbostructuur over? Betekent dit extra verplichtingen voor werkgevers en werknemers ten opzichte van de huidige Veiligheidsverordening en wat zijn die dan?” Een andere belangrijke vraag die Croes zich stelt is of het de bedoeling is om een geheel nieuwe Arboverordening in te voeren of dat alleen de Veiligheidsverordening wordt gewijzigd. “Het slechts aanpassen van de Veiligheidsverordening biedt weinig kansen om preventie in een modern arbojasje te gieten. Een nieuwe arbowet biedt betere mogelijkheden”.

Vervolg op pagina 3

Mensenrechtenschendingen Salvadoraanse dossiers rotten weg

Activisten en familieleden van slachtoffers protesteren voor de kathedraal van San Salvador tegen de sluiting van Tutela Legal.

SAN SALVADOR — Tienduizenden dossiers over misdaden tegen de menselijkheid in El Salvador kwijnen weg. De Kerk heeft het kantoor dat de dossiers herbergt, gesloten. Een deel van de dossiers is al aangevretten door vocht. Zo meldt IPS.

De Katholieke Kerk heeft op 30 september Tutela Legal, het kantoor dat ongeveer 50.000 dossiers over mensenrechtenschendingen herbergt, onaangekondigd gesloten.

Bewijsstukken
De dossiers bevatten getuigenissen (geluids- en video-opnames, foto's en papieren documenten) van slachtoffers en familieleden, en registers van de plaatsen waar de schendingen hebben plaatsgevonden tijdens de burgeroorlog (1980-1992).

Tutela Legal verzamelde jarenlang klachten en documenten en verdedigde slachtoffers. De dossiers kunnen belangrijke bewijsstukken worden als het Hooggerechtshof bepaalde rechtszaken heropent. Het Hooggerechtshof verklaarde onlangs een verzoek ontvankelijk om de amnestiewet, die heropening voorlopig onmogelijk maakt, als ongrondwettelijk te bestempelen. De medewerkers willen het kantoor opnieuw openen. “Wij zijn de wettelijke vertegenwoordigers van de fami-

lieleden of slachtoffers van de misbruiken, wij beheren deze zaken, daarom gaat ons werk door”, zegt advocaat Alejandro Díaz, die ontslagen werd na de sluiting van Tutela Legal.

Digitaliseren
Volgens Ovidio Mauricio González, voormalig directeur van Tutela Legal, is er voor de heropening financiële steun beloofd van organisaties uit Engeland, Frankrijk en Spanje. Maar om al het materiaal te digitaliseren en organiseren is er uiteindelijk meer dan 200.000 euro nodig, zegt González. Een deel van de documenten bevindt zich in slechte staat, onder meer door vochtproblemen.

Infocentrum incontinentie open

Foto: Mirte de Rosario

ORANJESTAD — Mensen praten niet gemakkelijk over incontinentieproblemen, laat staan dat ze hulp zoeken. Dat blijkt gisteren tijdens de feestelijke opening van een nieuw informatiecentrum INCO bij Botica Centraal in St. Cruz. In dit centrum kunnen mensen terecht voor voorlichting over allerlei producten, hoe het incontinentiemateriaal te dragen, welke pasvorm het meest geschikt is en vooral belangrijk: met de nodige privacy. Maar de bedoeling is toch ook om dit probleem uit de taboesfeer te halen. Esmeria Echavarria (rechts op foto) kan erover meepraten. Toen ze na een operatie zwaar incontinent bleef, kwam ze amper meer uit huis. Ze wist ook niet dat AZV het verband vergoedt, omdat ze zelfs niet met haar huisarts erover durfde te praten. Dat is nu gelukkig voorbij, vertelt Echavarria, en ze vindt het een grote eer dat zij voor het oog van de pers het lintje mag doorknippen van het nieuwe informatiecentrum. Volgende week publiceert AmigoE een uitgebreid verslag.

Voor Hotel en Lodge Kurá Hulanda krijgt voorlopige surseance van betaling

WILLEMSTAD — Het gerecht in eerste aanleg heeft gisteren bij beschikking voorlopige surseance van betaling verleend aan zowel Hotel Kurá Hulanda in Otrobanda als de Kurá Hulanda Lodge op Westpunt.

Dit laat directeur Peter Heinen desgevraagd weten en hij bevestigt dat de surseance van betaling gezamenlijk is aangevraagd door zowel de directie ofwel de eigenaar van de resorts als het operationele management, dat sinds twee jaar in handen is van Sandton. Beide resorts bie-

den aan in totaal 150 employees werkgelegenheid. “Met de toekenning van de aanvraag hopen wij in de tussentijd wat ademruimte te creëren. Dit om de dagelijkse operationele werkzaamheden te kunnen waarborgen en een hogere bezettingsgraad te realiseren. Helaas heeft de toerisme-industrie op Curaçao de afgelopen periode een moeizame tijd gekend”, aldus directeur Heinen, die stelt dat voorlopig ‘de zaken zoals de toerisme-industrie door zullen gaan’. De behandeling van het verzoek om surseance, dat op 17 oktober is ingediend, zal op 24 januari 2014 bij het gerecht plaatsvinden. Als bewindvoerder in de kwestie is raadsman Remco van Arkel benoemd.

Vervolg op pagina 6

Mexicaanse drugsbaron op familiefeest gedood

MEXICO-STAD — Een van de bekendste Mexicaanse drugsbaronnen is gisteren bij een familiefeest doodgeschoten. Een man drong binnen in een hotel in Cabo San Lucas en schoot Arellano Félix in het hoofd en de borst, meldde vandaag de Mexicaanse krant *Reforma*. Daarop volgde een schietpartij met de politie. Het

Zaak Zwarte Piet in onderzoek bij VN

DEN HAAG — De Verenigde Naties zijn bezig met een onderzoek naar de vraag of Zwarte Piet racistisch is.

Vier VN-rapporteurs over culturele minderheden en racisme hebben Nederland om opheldering gevraagd over de viering van het Sinterklaasfeest nadat ze klachten hadden ontvangen over het stereotiepe karakter van Zwarte Piet. Dat blijkt uit brieven die *NRC Handelsblad* vandaag heeft gepubliceerd. De VN-rapporteurs waarschuwen dat Nederland betrokken minderhedenorganisaties moet raadplegen als de regering Sinterklaas op de Unesco-lijst van immaterieel cultureel erfgoed zou willen plaatsen. Deze zomer antwoordde de Nederlandse VN-ambassadeur Roderick van Schreven

dat van plannen om Sinterklaas op een Unesco-lijst te plaatsen geen sprake is. Hij schrijft ook dat de Nederlandse regering Sinterklaas ziet als een kinderfeest, waarbij het in de eerste plaats gaat om het uitdelen van cadeaus. De regering is zich ervan bewust dat de meningen over de rol van Zwarte Piet uiteenlopen. De laatste jaren is het aantal klachten over Zwarte Piet bij het anti-discriminatiekantoor in Amsterdam sterk gestegen. Volgens de ambassadeur kan dat samenhangen met het publieke debat over de rol van het hulpje van Sinterklaas.

Premier Mark Rutte zei gisteren dat Zwarte Piet nu eenmaal zwart is. De discussie is een zaak van de samenleving, niet van de regering.

Zonder broedplaats geen muggen, zonder muggen geen dengue

Bedek alle spullen waar water in kan blijven staan!

Departamento di Salud Publico Aruba
Caya ing. Roland Lacle 4, Oranjestad • Tel. 522-4200 • Fax. 582-6436

Gele Koorts Muskiet Bestrijding
Barcadera 1-B • Tel. 585-3325 • 585-5533 • 585-3320 • Fax. 585-3310

Dienst Besmettelijke Ziekten
Avicenastraat 1 • Tel. 522-4200 • Fax. 582-7352

www.dengue.aw

deze week:

‘Niet rommelen met beroep sociaal werker’

In Memoriam Jules de Palm

Verhouding Nederland - Cariben

the plaza
CAFE

Kom lekker bij ons ontbijten. Iedere dag van 08:00 t/m 11:00 uur

Geopend de gehele week van 8.00 am - 01.00 am
Tel. 583-8826

fun miles
the art of a good meal

Prachtig Natuurgebied: Te Koop
17.000 m2 prachtig natuurgebied te Boton, Sta. Cruz, Eigendomsgrond, 1 eigenaar.
Prachtig uitzichten, vlak terrein helemaal omgeven door knoek. Volledige rust en privacy. Aantrekkelijk geprijsd.
Ook geschikt voor verkaveling.
Tel: 7363627

LIQUIDATIE
XIAMEN AVIATION A.V.V. (i.l.)

In de op 15 Oktober 2013 gehouden buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van bovengenoemde vennootschap is besloten de vennootschap te ontbinden per diezelfde datum.

De vereffenaar
AMTR MANAGEMENT N.V.
P.O. Box 1256, Aruba

Verzekeringen
Pensioenen
Hypotheken

ASCA

ASSURANTIE SERVICE CENTRUM ARUBA N.V.
Dienstverlening met een persoonlijk karakter

Tel. 582-2720 • Fax 582-0200
Beatrixstraat 34 • Oranjestad
email: insurance@asca.aw

Bingo!
CAFE & RESTAURANT

Wij zoeken een ervaren, gemotiveerde zelfstandig werkende Kok m/v.
Wij bieden een afwisselende functie met flexibele werktijden binnen een leuk team in onze keuken. Voor meer informatie bel Harold van de Burg: 5925781.

ALUMINIUM DAKGOOT
NAADLOOS PROFIEL
KLEUR WIT OF BRUIN
GEEN NADEN, GEEN LEKKAGE!!
TEL: 662-6534

Clown Doctors
Cel.: 731-0289
clowndoctorsaruba@gmail.com

Te Huur
Gemeubileerd modern studio appartement gelegen te Savaneta. Loop afstand hoofdweg, bushaltes, zee, community pool, dokter, restaurants, supermarkets.
1 pax Fls 1050 / 2 pax Fls 1250 p/mnd. 1 mnd borg.
Prijs inclusief water, energie, airco, wifi en cable. Voor afspraak bel Mevr. Ras op 7321104

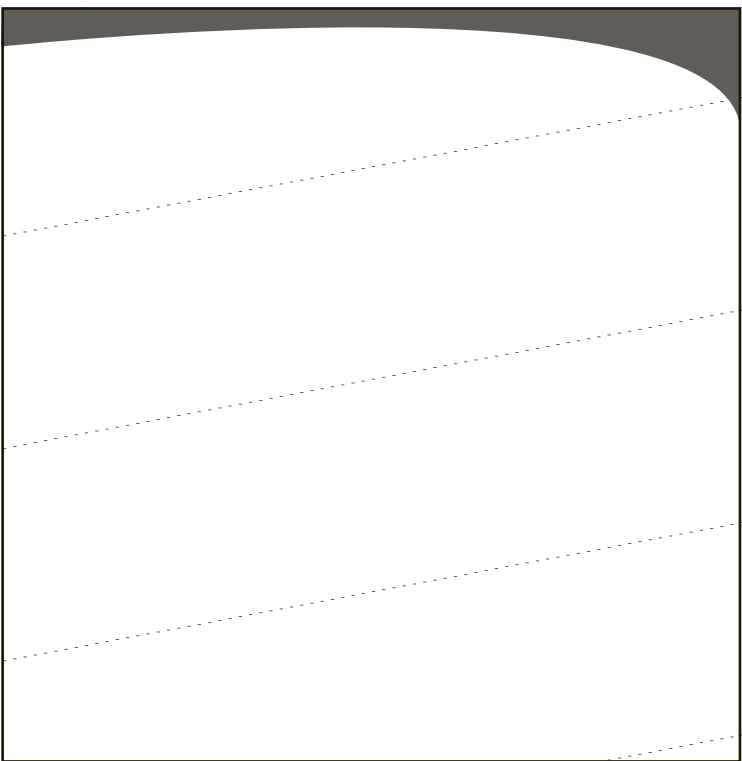
de Arubaanse Badminton Bond
Is op zoek naar sportieve volwassen leden die op dinsdagavond en op donderdagavond willen komen spelen. De speeltijden zijn van 20.00 uur tot en met 21.30 uur. Meer info: sbwedstrijden3@gmail.com. of bel met 587-3253/565-7021.

Riolering verstopt ??

Wij verhelpen iedere verstopping van afvoeren in en rond uw huis, appartement, hotel of bedrijf.

Ontstopping met hoge waterdruk of met moderne freessapparatuur ook voor het legen van uw septic-tank

PIPE CLEANING SERVICE
7395555
Ook afvoer inspectie met kleurencamera's

THE CINEMAS
thecinemas.aw
Valid till October 16

AT RENAISSANCE	AT PASEO HERENCIA
RUSH daily: 5:45 8:30 matinee: 12:00 3:00 late show: 11:15 NEW R	RUSH daily: 6:00 8:45 matinee: 2:45 late show: 11:45 NEW R
GRAVITY daily: 4:45 7:00 9:30 matinee: 12:15 2:30 late show: 11:45 NEW PG-13	GRAVITY daily: 6:30 8:45 matinee: 2:00 4:15 late show: 11:30 NEW PG-13
CAPTAIN PHILIPS SP daily: 4:30 7:45 matinee: 1:00 late show: 11:00 NEW PG-13	CAPTAIN PHILIPS SP daily: 5:00 8:00 matinee: 2:00 late show: 11:15 NEW PG-13
CLOUDY WITH A CHANCE OF MEATBALL 2 daily: 12:15 2:45 matinee: 12:15 2:45 late show: 11:15 PG	CLOUDY WITH A CHANCE OF MEATBALL 2 daily: 2:15 matinee: 2:15 late show: 11:15 PG
PRISONERS daily: 7:45 matinee: 11:00 late show: 11:00 THE DREAM TEAM daily: 5:15 late show: 11:45 PG-13	PRISONERS daily: 5:00 8:15 matinee: 11:30 late show: 11:30 THE DREAM TEAM daily: 9:15 late show: 11:45 PG-13
RUNNER RUNNER daily: 6:30 9:00 matinee: 11:15 late show: 11:15 PG R	RUNNER RUNNER daily: 7:15 9:30 matinee: 12:00 late show: 12:00 PG R
CLOUDY WITH A CHANCE OF MEATBALL 2 2D daily: 4:15 matinee: 1:15 late show: 11:15 PG	CLOUDY WITH A CHANCE OF MEATBALL 2 2D daily: 4:45 2:30 matinee: 2:30 late show: 11:15 PG
ZAMBEZIA IN 2D daily: 12:00 2:00 3:45 matinee: 6:00 8:30 late show: 11:30 PG-13	ZAMBEZIA IN 2D daily: 2:30 matinee: 2:30 late show: 11:15 PG
BAGGAGE CLAIM daily: 6:00 8:30 late show: 11:30 PG-13	BAGGAGE CLAIM daily: 7:00 late show: 11:15 PG
ZAMBEZIA daily: 4:45 matinee: 11:15 late show: 11:15 PG	ZAMBEZIA daily: 4:45 matinee: 11:15 late show: 11:15 PG

Matinee: friday - sunday | Late show: friday & saturday

Dreaming of ... Suriname

Round trip Aruba ↔ Paramaribo

Now 5x a week within reach!

BOOK NOW

AWG 463

Starting October 19, 2013 • Earn 2x Insel StarMiles • More flexibility

Booking period from September 23rd until December 15th, 2013. Travel period until December 15th, 2013. Fare is including government taxes and airport departure tax *** Fare is based on return flight and must include a departure date on a Saturday (CUR) or Sunday (PBM) *** Fare is not applicable for group bookings *** Seats are limited *** Fares are non transferable, non changeable and non refundable.

BOOK AND CHECK-IN ONLINE AT WWW.FLYINSELAIR.COM OR INSELAIR TICKET OFFICE 582 1200 OR AT YOUR LOCAL TRAVEL AGENT

InselAir
Reaching Higher

Insurance . Retirement . Asset Management

myguardiangroup.com

In het Caribisch gebied hebben wij over en weer generaties lang genoten van de sterke, vruchtbare en loyale relaties. Wij kijken er daarom naar uit om u en toekomstige generaties van dienst te zijn als Guardian Group.

Guardian Group
Fatum

live easy

Carbon War Room:

‘Uitdaging om verbruik fossiele brandstof transport te verminderen’

ORANJESTAD — Om onafhankelijk te worden van fossiele brandstoffen, moet Aruba het transportsysteem aanpakken. Momenteel wordt ongeveer een kwart van alle geïmporteerde fossiele brandstof gebruikt voor vervoer. De overgang naar elektrisch vervoer is echter niet gemakkelijk, waarschuwt Carbon War Room.

Struikelblokken zijn: prijs, consumentenkeuze en technische problemen. “Het oplossen van deze belemmeringen vereist aanzienlijke overheidsactie.” Dat staat in het recent gepubliceerde onderzoeksrapport Smart Growth Pathways dat Carbon War Room aan de regering overhandigde om Aruba te helpen onafhankelijk te worden van fossiele brandstoffen.

Als een aanzienlijk deel van de voertuigen op Aruba elektrisch is, dan heeft dat behalve vermindering van uitstoot ook tot gevolg dat de elektri-

citeitsbehoefte beter wordt verdeeld. De grootste vraag naar elektriciteit is namelijk overdag. Elektrische voertuigen kunnen echter 's nachts opladen, als de vraag naar stroom lager is. Dit zorgt voor een betere balans in de elektriciteitsbehoefte. Dat is belangrijk wanneer aan de elektriciteitsvraag wordt voldaan met alternatieve energie. Windmolens draaien bijvoorbeeld ook 's nachts.

Brandstofverbruik

Volgens het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS, cijfers uit 2011) telt Aruba

ongeveer 50.000 privévoertuigen, ofwel één voertuig per twee inwoners. Daarnaast zijn er nog eens 3600 huurwagens, 1800 motoren, bijna 1000 vrachtwagens, 450 overheidsvoertuigen, 380 taxi's en nog enkele honderden bussen en andere vervoersmiddelen. Vorig jaar waren er slechts vijf elektrische auto's en twee hybride wagens in gebruik. Volgens Carbon War Room zijn er geen betrouwbare gegevens over het gemiddelde brandstofverbruik van voertuigen op het eiland. Op basis van eigen berekeningen schatten de onderzoekers dat de meerderheid van de bevolking dagelijks 12,5 mijl ofwel ruim 20 kilometer aan woon-werk-verkeer aflegt. Dat brengt het gemiddelde jaarverbruik per voertuig

op ongeveer 8000 kilometer per jaar. Het gemiddelde verbruik wordt ook beïnvloed door het feit dat op Aruba vooral kleine afstanden worden afgelegd. Er is nauwelijks tot geen 'snelwegverbruik'. Ook wordt 'bovenge-middeld' gebruik gemaakt van airconditioning in het voertuig. Dit heeft een licht negatief effect op het verbruik.

Carpoolen

Carbon War Room denkt dat het mogelijk is om zowel het aantal afgelegde kilometers als het voertuiggebruik en de uitstoot te verminderen. Dat kan vooral door duurzamere en efficiëntere transportmiddelen in te zetten. “Helaas kunnen slechts weinig van deze maatregelen op korte termijn geïmplementeerd

worden”, aldus het rapport. Op korte termijn zou carpoo-len uitkomst bieden. Beleid dat zorgt voor het gebruik van efficiëntere voertuigen is ook één van de oplossingen op de korte termijn. “Andere oplossingen vereisen lange termijn-planning richting het gebruik van meer elektrische voertuigen en openbaar vervoer.” Het rapport raadt verder aan om aan stadsplanning te doen zodat korte afstanden gemakkelijk en veiliger te lopen zijn en de fiets wordt ingezet voor iets langere afstanden.

Om aan goede planning te kunnen doen en voortgang goed te kunnen meten, moet er volgens het rapport meer aan meting en studie gedaan worden. Alleen dan is het mogelijk om een gekozen strategie goed te beoordelen.

IN HET KORT

Vechtpartij

Donderdagnacht deed zich een vechtpartij voor op de parkeerplaats van Señor Frogs. De politie haalde de amokmakers uit elkaar en kreeg toen de uitleg dat de aanleiding een eerder voorval was in nachtclub Confessions, waarbij jaloezie een rol speelde. Eén van de jongens, L., werd aangehouden omdat hij een ander in het gezicht had geslagen. Het slachtoffer wilde echter geen aangifte doen. L. werd in het politiebureau gewezen op zijn gedrag en mocht toen weer gaan.

Boormachine

Twee zwervers die in de Weststraat liepen met een boormachine in een doos, trokken donderdag de aandacht van de politie. Ze werden aangesproken met de vraag waar ze het apparaat vandaan hadden, maar daar konden ze geen antwoord op geven. De agenten namen de boormachine in beslag en

namen deze mee naar het politiebureau. De rechtmatige eigenaar kan de boormachine daar ophalen.

Accu

De eigenaar van een auto, die geparkeerd stond in Rooi Congo, deed aangifte bij de politie. Onbekenden hadden een raam van het voertuig ingeslagen en vervolgens de accu van onder de motorkap weggenomen.

Begraafplaats

De overheid gaat volgende week vrijdag bij de begraafplaats van Cura Cabay voor de tweede keer cement storten, 6 vierkante meter cement rond enkele graven. De werkzaamheden horen bij een onderhoudsproject dat begon in 2011, waarbij herstelwerkzaamheden aan muren, ingang en ook de ondergrond de begraafplaatsen een beter aanzicht geven. Bel voor meer informatie naar 584-6965 of 734-2150.

DOW stelt ultimatum

‘Mainstreet Oranjestad moet 21 november worden opgeleverd’

ORANJESTAD — De datum voor de oplevering van Caya Betico Croes is opnieuw verzet. Aannemer Mantbraca verwachtte vorige maand nog de winkelhoofdstraat van Oranjestad medio oktober feestelijk te kunnen openen, nu staat de uiterlijke deadline op 21 november. “Kerstinkopen doen we in een geheel vernieuwde mainstreet.”

door onze verslaggever
Jackeliene Geeve

Hoe vaak de deadline voor de oplevering is verzet, dat weet geen van de partijen meer precies. Feit is dat de oorspronkelijke opleverdatum terug gaat naar medio december 2012. “Achteraf gezien hebben we de verkeerde keuze gemaakt in het selecteren van een aannemer”, zegt DOW-directeur Jossy Figaroa. “We vonden de andere aannemers toentertijd te duur. Maar het is een goed leerproces.” Figaroa heeft goede hoop dat de nieuwe deadline van 21 november, de definitieve deadline is. “We hebben gezamenlijk het werkschema bekeken. Daarbij heb ik van Mantbraca geëist dat het meer personeel in dienst neemt. De aannemer werkt simpelweg met te weinig man, waardoor we vertraging oplopen.” Volgens de DOW-directeur schieten de werkzaamheden bij het Daniel Leo-plein op, maar Plaza Nikki Habibe ligt nog steeds open. “Ja, met zo wei-

Foto: Jackeliene Geeve

Plaza Daniel Leo

nig medewerkers kun je niet tegelijkertijd op beide locaties werken.”

Sancties

Eerder volgden sancties op een vertraging. Vanaf 4 juni zou elke extra dag vertraging de aannemer 13.000 florin kosten. Omdat dit bedrag snel opliep, besloot Figaroa de deadline te verplaatsen naar 30 juli en de boete op 50.000 florin te houden. Inmiddels loopt een eventuele boete wederom in de honderdduizenden florin. “Het is zeker dat dit financiële gevolgen heeft voor Mantbraca”, zegt Figaroa. “Maar hierover moeten we in beraad, we willen niet zo'n hoge boete opleggen dat zij in plaats van geld te ontvangen, geld moeten bij-

leggen.” Directeur Eldrick Gabral van Mantbraca zegt in een eerder gesprek met *Amigoe* de verantwoordelijkheid voor de vertraging op zich te nemen. “We hebben ons verkeken op dit project en de financiële consequenties drukken zwaar op ons, maar daarnaast kost de vertraging ons ook veel geld. Zo hebben wij doorlopende operationele kosten en moeten we extra mankracht inzetten.”

Inmiddels zijn de containers gearriveerd met onderdelen voor de te plaatsen fontein. Deze zijn ontworpen door een Amerikaanse leverancier voor Plaza Daniel Leo, het pleintje voor kledingwinkel Mango en Plaza Nicky Habibe.

Ondanks scherpe kritiek op ATA

Betrokkenheid bij opzet bedrijfsplan wel gewaardeerd

ORANJESTAD — Het toerismebureau ATA moet meer betrokkenheid tonen bij de hele toeristenindustrie en op elk moment. De industrie en andere belanghebbenden willen namelijk een groter aandeel hebben in de strategie voor het toerisme en is bereid hierin tijd, moeite en middelen te steken.

De toerisme-industrie en belanghebbenden zijn daarom opgetogen over het feit dat ATA hen nu heeft betrokken bij de opzet van het nieuwe bedrijfsplan van het toerismebureau, dat de komende jaren het toerismebeleid/uitvoering bepaalt. Dit blijkt uit het rapport dat het Amerikaanse bedrijf Resonance Consultancy opstelde in opdracht van ATA. Hierin staan de bevindingen en conclusies van interviews die het bedrijf in juli hield met 52 belanghebbenden van de toerisme-industrie. Het rapport deed veel stof opwaaien, omdat er flink wat negatieve kritiek op het functioneren van ATA in staat. Daarover berichtte *Amigoe* al. Toerisme-minister Othmar Oduber (AVP) sprong afgelopen week tijdens een persconferentie in de bres voor

ATA en zei dat het rapport deel uitmaakt van een proces om tot een zo breed mogelijk gedragen businessplan te komen. Dat de bevindingen niet eerder dan deze week pro-actief naar buiten zijn gebracht door de overheid of het toerismebureau, had te maken met de verkiezingen, zegt hij. Oduber wilde voorkomen dat het rapport zou worden gebruikt in de strijd tussen politieke opposanten. Overigens lekte het rapport toch op de valreep voor de verkiezingen uit en kreeg het bijna uitsluitend de aandacht in MEP-gezin-de media. De uitingen die in het rapport staan van de geïnterviewde *stakeholders* zijn dus overwegend negatief. Onvoldoende afstand van ATA tot de politiek, geen inzicht in wat de stijgende promotie-uitgaven opleveren voor het toerisme en de

inzet van gedateerde marketing die niet gericht is op het aantrekken van de nieuwe, jonge toerist, zijn zorgen die ze hebben geuit. Negatief zijn de belanghebbenden daarnaast op de online marketing en inzet van sociale media, de kwaliteit van onderzoek dat ATA verricht en betrokkenheid van het toerismebureau bij de sector. In dit laatste geval is er dus wel positivisme, omdat de industrie het waardeert dat ze nu om haar mening is gevraagd ten behoeve van het opstellen van het nieuwe bedrijfsplan. Volgens minister Oduber is dat ook de wijze van hoe deze regering te werk gaat/wil gaan, om niet alleen tot plannen te komen ontstaan uit de eigen koker. In hoeverre de zorgpunten en aanbevelingen van de belanghebbenden van de toerisme-industrie worden overgenomen, is nog niet duidelijk. Het nieuwe bedrijfsplan van ATA bevindt zich in een eindfase, of en wanneer dit in de openbaarheid komt, is eveneens niet duidelijk.

Kiwanis: ‘Volgend jaar meer investeren’

ORANJESTAD — De Kiwanis Club of Palm Beach droeg vorig bestuursjaar met 200.000 florin bij aan sociale projecten voor kinderen. De serviceclub hoopt dit bedrag dit jaar te evenaren of zelfs te overtreffen. Aldus de nieuwe voorzitter Ben King in zijn installatietoespraak. Ook wil hij het scholenproject ‘Bring Up Grades’ implementeren. Eerder dit jaar introduceerde Kiwanis al het schoolprogramma ‘Terrific Kids’ bij St. Dominicus College. Niet alleen King is nieuw, maar de serviceclub heeft ook een nieuw bestuur voor 2013-2014. De installatie vond plaats in hotel Radisson. Michael Bareño is president-elect en Giovanni Koffy is geïnstalleerd als vice-voorzitter. Frenk van Kan is penningmeester, Onasito (Chito) Thiel is secretaris en Jurgen Benschop is de vertrekkend voorzitter. De leden van de Board of Directors zijn Marlon Maduro, Michel Janssen, Randolph Ruiz, Bert de Vries, Giovanni Bermudez, Navin Gangaram Panday en Segundo ‘Boy’ Ecury.

Nieuwe aanzet tot arbowet op Aruba

Vervolg van pagina 1

Ook Croes zegt dat rekening gehouden moet worden met een mogelijke lastenverzwaring voor de werkgever: “De *cost of doing business* op Aruba is al vrij hoog. Een interessant idee is om na te gaan in hoeverre de premieplicht voor de ziekteverzekering (loonderving) afgeschaft kan worden, waarbij de werkgever tegelijkertijd de wettelijke verplichting krijgt om zorg te dragen voor een gezonde en veilige werkomgeving. Met andere woorden: de overheid geeft de doelvoorschriften (wat willen wij bereiken) en de werkgevers en de werknemers bepalen, bijvoorbeeld in de cao, de wijze waarop aan de wettelijke voorschriften moet worden voldaan. Op deze manier ontstaat een nieuw beroep op ons eiland: de arbo-arts en de arbo-deskundige. Wellicht kunnen wij een aantal artsen dat in landen in de regio heeft gestudeerd en geen werk heeft, aan een zinvolle baan helpen.”

De Medwork-directeur merkt verder op dat centralisatie van het arbowerk bij een overheidsorganisatie niet gaat werken: “In plaats van de overheid meer taken toe te bedelen moeten wij juist hier vanaf. De taak van de overheid is om de randvoorwaarden te scheppen voor de ontwikkeling van nieuwe en hoogwaardige bedrijfstakken, waaronder arbo.”

Veiligheid op werk

Op basis van de ervaringen van het bedrijf in de loop der

Minister Oduber aan tafel over de arbowet.

jaren heeft, zegt Croes dat bij arbeidsomstandigheden in eerste instantie aan veiligheid op de werkvloer wordt gedacht. “De preventie van beroepsziekten en het creëren van een gezonde werkomgeving is even belangrijk, want uiteindelijk gaat het om het verminderen van het ziekteverzuim, de verhoging van de arbeidsproductiviteit en het beteugelen van de ziektekosten betaald door de AZV.”

Hij zegt verder: “De Veiligheidsverordening is sterk verouderd en we kunnen er niet meer goed mee uit te voeren. Die moet gemoderniseerd worden.” Hij zegt dat vooral op bepaalde plekken, zoals in hotels en in de bouw, het verbeteren van de veiligheid belangrijk is. “Met name in de bouwsector gebeuren veel ongevallen. Het gaat vaak om doodnormale ongevallen in tegenstelling tot wat men denkt. Zoals uitglijden over objecten op de bouwplaats. En dat leidt

weer tot medische kosten en verzuim.” Croes zegt dat het niet altijd nodig is om met veel regels te komen die bovendien veel kosten om in te voeren. “Het gaat soms om hele eenvoudige zaken die de veiligheid verbeteren en niet duur hoeven te zijn.” Op de vraag of Aruba er al is met voorlichting en bewustmaken van werkgevers- en werknemers in plaats hen te verplichten door middel van arbowetgeving, zegt hij: “Voorlichting en invoeren van verplichtingen gaan hand in hand. We moeten wel in staat zijn om verplichtingen te handhaven, want zonder handhaving is elke wet een dode letter en dan kunnen we beter geen wet maken.”

RSI

Tot slot is het nodig, zegt Croes, om meer aandacht te schenken aan beroepsziekten die nu niet expliciet in de Veiligheidsverordening staan. “We hebben vrij

veel te maken met bijvoorbeeld RSI (*repetitive strain injury*, red.), maar dat wordt niet als zodanig benoemd in die verordeningen. Ergonomische bureaus en een aangepaste muis voor mensen die veel computerwerk doen, men is zich nog onvoldoende bewust hoe belangrijk dat is voor preventie van RSI. Verder zijn stress en burn-out ook op Aruba in opkomst. Daarover is nog te weinig bewustwording.” Aan bewustwording, moet volgens Croes dan ook nog zeker gewerkt worden.

In ieder geval zou Medwork willen aansluiten bij het proces dat de overheid nu initieert voor de eerste arbowet van Aruba. “We worden ook al benaderd vanuit de overheid. Zo kreeg ik vorige week nog een verzoek van een consultant werkzaam voor DTI of wij onze professionele opinie kunnen geven voor een protocol voor wat betreft medische asbestkeuringen voor werknemers.”

Bestemming bereikt

Een oud verlaten cunucuhuisje, een vrouwtje dat elke dag op een stoeltje voor haar huis zit of gewoon lekker een stuk strand. Iedereen heeft wel een favoriete plek op het eiland om naar toe te gaan. Een plek waar veel anderen komen of een plek die juist bij weinig mensen bekend is. Amigoe zoekt mensen op deze plek op. Met vandaag: de patio van Chita.

Hanneke Mattijssen (50) is gisteren op het vliegtuig gestapt, terug naar Nederland. Maar vlak voor haar vertrek toch eens kijken wat deze vakantieganger voor een bijzondere plek vond op Aruba.

Waarom kom je?

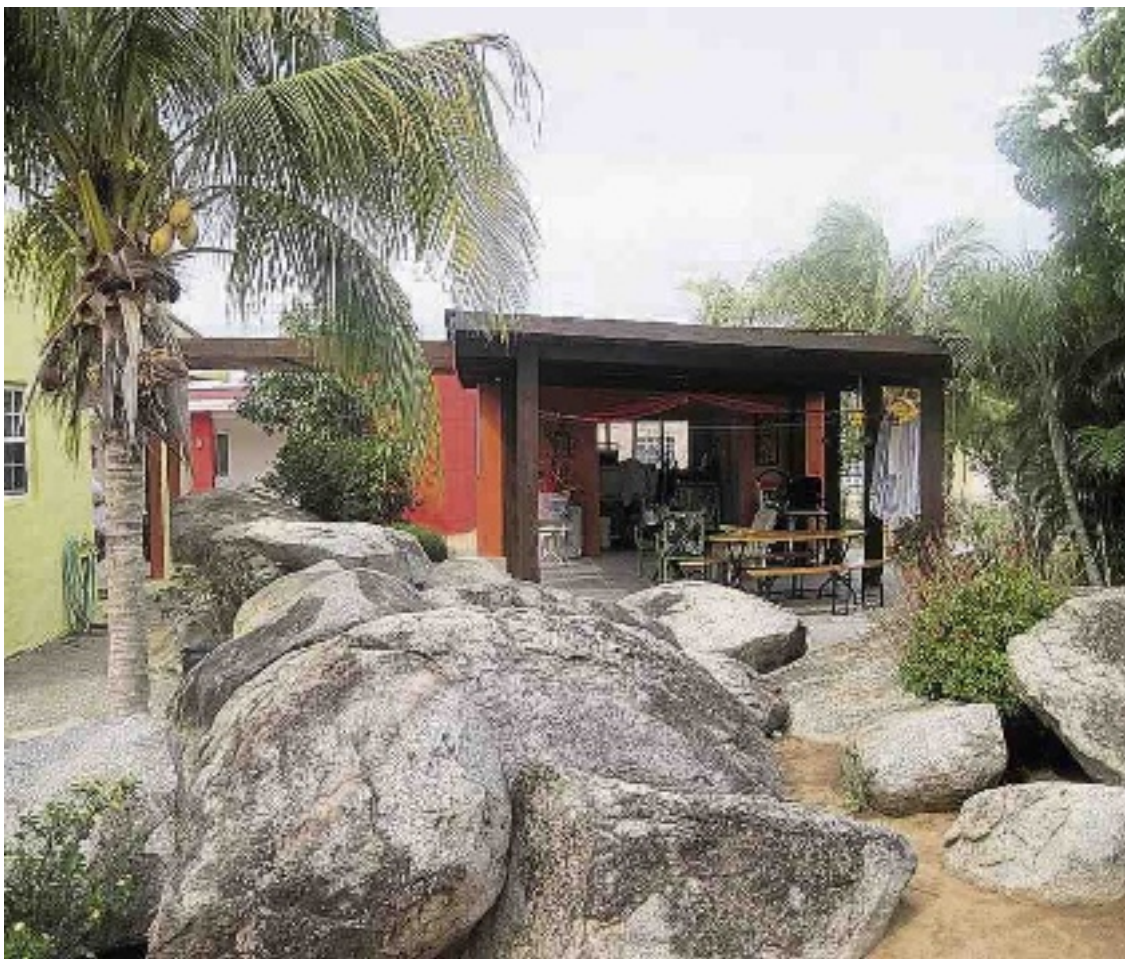
“Ja, waarom kom je naar Aruba? Natuurlijk om vakantie te vieren, maar ook om het land willen zien. Zeker na alle enthousiaste verhalen van mijn vriendin Chetty en een collega die hier zelf drie jaar heeft gewoond/gewerkt en nog steeds terug wil naar Aruba. Vakantiegangers: kom uit je strandstoel en ontdek Aruba off road. Zo zie je het land het best.”

Hoe vaak kom je hier?

“Het is begonnen als grapje maar na vier jaar sparen ben ik hier nu voor het eerst. Nog nooit zover en zolang van mijn gezin weg geweest, maar wat een prachtige ervaring. Ik ben hier hartelijk ontvangen door Chita (niet van Chetty) maar ook door andere familieleden van mijn vriendin. Ik heb diverse uitnodigingen ontvangen om terug te komen. Lieve mensen, dat zal ik zeker doen. Ik kom nog een keer terug.”

Wat is de beste tijd van

Heeft u ook een favoriete plek op het eiland, die de moeite waard is in deze rubriek te belichten? De redactie staat open voor suggesties en tips. U kunt ze sturen naar arubaredactie@amigoe.com.

De patio bij Chita

de dag om hier te zijn?

“Qua temperatuur was het even wennen, maar de vroege morgen is toch erg mooi.”

Wat hoor, ruik of voel je hier?

“Je hoort zoveel geluiden van verschillende dieren en het is dan zo stil. Je waant je even helemaal alleen. 's Avonds langs zee wandelen heeft ook zijn charmes. Veel mensen die op hun manier van de avond genieten.”

Waar is dit eigenlijk?

“Aruba heeft veel mooie plekken zoals Alto Vista en de stranden. Maar de plek die ik erg fijn vond, is de patio van Chita.”

Hanneke Mattijssen bij Alto Vista.

Sporten voor het kankerfonds

ORANJESTAD — Voor de derde keer organiseert Koningin Wilhelmina Fonds Aruba de 'Ride, Walk and Run for the Roses', nu op zondag 27 oktober. Het doel is om geld in te zamelen voor het kankerfonds.

Dat is hard nodig om patiënten te helpen met bijvoorbeeld hulpmiddelen en andere zorg. Het kankerfonds laat weten dat in de periode januari-september ongeveer 70 personen hulp hebben gevraagd. De meerderheid is vrouw en heeft borstkanker. De hulpmiddelen waarin het fonds

voorziet, zijn bijvoorbeeld protheses en pruiken. Deelnemers kunnen op 27 oktober meedoen te voet, rennend of op de fiets. Het evenement is van zeven tot elf uur 's morgens. De eerste groep die vertrekt, zijn de fietsers. Ze kunnen kiezen uit drie routes: Alhambra-Lighthouse-Alhambra (20 km), Alhambra-Lighthouse-Altovista-Alhambra (30 km) of Alhambra-Lighthouse-Altovista-Natural Bridge-Alhambra (45 km). Voor de wandelaars/hardlopers is er de route Alhambra-Divi Phoenix-Alhambra, een afstand van 5 kilometer.

Het inschrijfgeld is 15 florin per persoon. Daarvoor krijgt de deelnemer een T-shirt, bidon, pen en ticket. Met het ticket kan meegegaan worden aan een loterij met als hoofdprijs een retourtje Aruba-Nederland. Bij de start/finish (parkeerplaats van het casino Alhambra) zijn ook activiteiten om kinderen te vermaken. Deelnemers krijgen daar na afloop van hun sportieve prestatie fruit, drinken en soep. Ook kunnen ze zich laten masseren door Candido Tromp en zijn EPE-leerlingen en is er zumba voor degene die nog niet moe zijn.

Correctie

Foto: Linda Reijnders

Alfred de Mussetstraat 1, zoals het nu is.

In de rubriek 'Een pand met een gouden rand' gepubliceerd op 18 oktober werd het monumentale pand Alfred de Mussetstraat 1 beschreven. Per abuis zijn daarbij niet de juiste foto's geplaatst, maar twee foto's van een ander monumentaal pand. Vandaag alsnog de twee foto's van het pand (vroeger en nu) dat door architect Jan Nagel is ontworpen.

Alfred de Mussetstraat 1 in oude tijden.

Overleden

Albertina H.V. Cairo	11-10-2013
Johannes F.C. Rack	12-10-2013
Juan A. Castro	12-10-2013
Francisco M. Oduber	14-10-2013
Sr. Hilario Thiel	14-10-2013
Jacobo de Mey	17-10-2013
Leoncita D. Madurom – Geerman	17-10-2013
Mrs. Aleida Rumnit – Philips	17-10-2013
Andres H. Kelly	17-10-2013

COLOFON

Uitgeverij Amigoe (Aruba) N.V.
Tel: (297) 582-4333 Fax: (297) 582-2368

Bilderdijkstraat 16
Postbus 323, Oranjestad, Aruba

Directie:
Sigrid Hammelburg
arubadirectie@amigoe.com

Redactie:
Sharina Henriquez (coördinator)
Alex Lacleé
Linda Reijnders
Jackeliene Geeve
Mirte de Rozario (corrector)
arubaredactie@amigoe.com

Administratie:
Zulaika Kelly (abbonementen)
Grecia Willems (advertenties)
adminaruba@amigoe.com

Opmaak:
Zulma Kock
avisoaruba@amigoe.com

Verkoop:
Tiziana La Torre
tlatorre@amigoe.com

Distributie:
Zulaika Kelly, Zulma Kock
abbonementaruba@amigoe.com

Kantooruren:
Maandag t/m Vrijdag 8.00am-4.30pm

Bankrekeningnummers:
Caribbean Mercantile Bank #20651903
Banco di Caribe #81027801

Klachten over bezorging?
Mail naar
klachtenaruba@amigoe.com.

Losse Verkooppunten Amigoe di Aruba

Bloemond Supermarket
S-chow Supermarket
Moko minimarket
Bright Bakery
Bruna
Cheng's Supermarket
Circle K Oranjestad
Classic Supermarket
Fa Yang Supermarket
Food Center
Kong Hing
Shaba Pastry

Ling & Sons
Mundo Nobo Supermarket
NG Supermarket
Plaza Bookshop
Springfield Supermarket
Superfood
Texaco Sasaki
Texaco Seroe Blanco
Valero Blvd
Valero St.Cruz
Wei Ming Supermarket

ISLAND XTRA VAGANZA
Aruba - Curaçao

shop, dine, play = WIN

1 **Camaro SS**

2 **AWG10.000,- Cash Prize**

3 **7 days Cruise to Alaska for 2**
Including airfare

4 **\$1000 Renaissance Mall & Marketplace Gift Certificate**

5 **Couple Royal Romance Xtravaganza**
Dinner at L.G. Smith's Steak & Chophouse and massage at Okeanos Spa

6 **Xtravagant Lunch & Massage**
Lunch for 2 at Aquarius Restaurant and massage at Okeanos Spa

7 **Okeanos Spa Couples Massage**
at the Exclusive Renaissance Island

Shop between 6pm - 8pm at Renaissance Mall and get DOUBLE coupons!

Shop, dine or catch a movie!!! With every purchase of AWG.25 - in Renaissance Mall & Marketplace, exchange your receipt for a coupon at the promo booth to participate in the extravagant raffle.

OR

Accumulate points with Crystal & Seaport Casinos membership card "The Card" and for every 25 points or combination as per table game rules you receive one coupon.

Place your coupons in the tombola at Crystal & Seaport Casinos or Renaissance Mall and Marketplace.

The final raffle will take place during the Island Extravaganza event on **November 30th at 9pm**. Winner(s) must be present to claim prize!

+ Weekly prize 2 weekly prizes of Afl.500,- Renaissance Gift Certificate

+ Tourist prize A trip back for 2 to Aruba

RENAISSANCE
MALL & MARKETPLACE

CRYSTAL & SEAPORT
Casino Casino

Located in the heart of Oranjestad at Renaissance Resort. For more information, please call 523-6115.
www.shoprenaissancearuba.com or www.arubacrystalcasinos.com

Management reserves the right to change or cancel this campaign at any time.

Caribbean Cinemas

MEGAPLEX 8
caribbeancinemas.com/aruba

ALL THE MOVIE INFORMATION YOU WANT AT YOUR FINGERTIPS

CONNECT TO
caribbeancinemas.com/aruba

Showtimes • Synopsis
Coming Attractions

Download our NEW APP

Available on the App Store

ANDROID APP ON Google play

BUY YOUR TICKETS ONLINE USING CARIBBEANCINEMAS.COM/ARUBA

Palm Beach Plaza | Aruba | 586-0074

Golfrecruiter herkent talent in Arubaanse jeugd

ORANJESTAD — Hij is Recruiting Manager voor de Latijn-Amerikaanse markt, Andres Vera van Gary Gilchrist Golf Academy. Vorige weekend was hij voor het eerst op Aruba om kinderen (zes tot zeventien jaar) hier te zien golfen en hij gaf ze een *clinic*. “Aruba heeft talent”, zegt hij. Tegelijkertijd stond zijn bezoek in het teken van kennismaken met de Dutch Caribbean Golf Association (DCGA). Want DCGA wil starten met een scholenprogramma.

Andres Vera van Gary Gilchrist Golf Academy op zijn knieën tijdens een clinic aan Arubaanse kinderen op de golfbaan van Tierra del Sol.

door onze verslaggever
Mirte de Rozario

In het weekend van 12 en 13 oktober vond het RBC Junior Open Championship plaats, waarbij jeugdige golfers tussen de zes en zeventien jaar het tegen elkaar opnamen op de golfbaan van Divi Links. Organisator DCGA had Gary Gilchrist Golf Academy uitgenodigd om hierbij te zijn en de spelers tijdens dit toernooi een clinic te geven op Tierra del Sol en te praten met hun ouders om uit te leggen wat de academie doet en kan betekenen voor deze jonge golfspelers.

“Het was voor mij een eer om Aruba te zijn en dankzij dit toernooi met Arubaanse golfers in spe in contact te komen”, zei Vera na het toernooi in gesprek met *Amigoe*. “Ik zoek namens de academie wereldwijd naar golf talent en door bij dit toernooi te zijn, raken wij betrokken bij de golfsport in het Caribisch gebied en het biedt Aruba mogelijkheden voor samenwerking met onze academie.” Voor Vera, afkomstig uit Venezuela, is Aruba een perfect golfeland. “De leefomstandigheden zijn hier ideaal, de kwaliteit van le-

ven is geweldig en dat betekent dus ook dat de kwaliteit van leven van talentvolle golfers geweldig is. In Venezuela ben je meer bezig met criminaliteit en zoek je naar manieren om je leefomstandigheden te verbeteren.”

Vijf opleidingsaspecten

Privé-omstandigheden zijn voor de Gary Gilchrist Golf Academy één van de aspecten zijn die tellen bij het opleiden van jonge golfspelers. Vera legt dit uit: “We kijken tijdens het opleidingstraject vooral naar wat ze tegenhoudt om goed te golfen. Is het een *mental thing*, hun fysieke gesteldheid, een technische *swing* die niet wil, belemmert iets op de golfbaan ze tijdens het spelen of zijn het privé-omstandigheden.” De academie heeft jaarlijks 65 tot 85 studenten in een full-time programma, vijf dagen per week. “Ze wonen bij ons, gaan ‘s ochtends naar school en trainen ‘s middags”, aldus Vera. “Een intensief programma, maar ze vinden het leuk om te doen en ze willen hun golfdelen halen. Onze studenten komen van over de hele wereld.” Die doelen, aldus

de *recruiter*, zijn afgestemd op wat de jonge speler aan kan. “Veel studenten kijken ernaar uit om naar Gary Gilchrist Golf Academy te gaan. Vraag je wat ze willen bereiken, dan willen ze allemaal professioneel golfer worden. Maar op de vraag hoe ze dat willen bereiken, hebben ze geen antwoord. Daarin hebben ze begeleiding nodig.” Vera vertelt dat ze tijdens het opleiden werken met haalbare doelen. “Bijvoorbeeld het doel dat ze tijdens een kampioenschap waaraan ze meedoen, één par (het aantal officiële slagen om een golfbal in een *hole* te krijgen, dat verschilt per hole per baan, red.) halen. Stap voor stap.”

Arubaanse talenten

Op de vraag waardoor hij kan stellen dat Aruba talent heeft, geeft Vera het voorbeeld van twee golfers die hij tijdens het RBC Junior Open Championship heeft zien spelen. “Het is de manier waarop ze zich voortbewegen op de golfbaan. Liam (Van Ramshorst, red.) is zeventien jaar en komt erg *down to earth* over. Vijay (Luidens, red.) is pas twaalf, maar oogt

Een spannend golfmoment: is het wel of geen goede slag?

juist erg volwassen. Het is hun speelhouding die telt en de manier waarop ze praten over de sport. De vaardigheden om verder te komen in het spel, dat is aan te leren.” Beide spelers hebben al wat internationale ervaring, maar volgens Vera is dat niet een vereiste om in aanmerking te kunnen komen voor een opleiding aan de academie. “We trainen iedereen. De clinic die ik gaf, was ook echt voor alle kinderend bedoeld. Als er honderd kinderen op af waren gekomen, hadden ze allemaal kunnen deelnemen aan de clinic. De boodschap die ik afgelopen

weekend wilde uitdragen, is dat onze academie binnen bereik is voor kinderen die willen leren golfen.”

Schoolprogramma

De voorzitter van DCVA, Maurice Janssen, voegt hieraan toe dat zijn associatie golfen op Aruba meer laagdrempelig wil maken. De kennismaking met Gary Gilchrist Golf Academy was er niets voor niets. Op een hoger sportniveau traint de academie het nationale team van Mexico. Volgens Vera zijn dit studenten die naar de Olympische Spelen willen. De recruiter ziet die mo-

gelijkheid ook voor Aruba. Janssen merkt op dat er momenteel zes tot zeven Arubaanse jeugdspelers in de Verenigde Staten wonen die goed in aanmerking zouden kunnen komen om te worden getraind bij de academie, ‘net als de twee talenten waar Vera het net over had’. Daarnaast is DCGA bezig om een schoolprogramma te ontwikkelen, voor de scholen op Aruba. “We willen graag dat leerlingen tot twaalf jaar kunnen kennismaken met golfen, want voor veel kinderen is het toch nog ver van hun bed”, aldus Janssen. Daarnaast is zijn associatie

bezig om een uitwisselingsprogramma op te zetten met de Verenigde Staten, voor kinderen van twaalf tot vijftien jaar. “Daarbij zou Gary Gilchrist Golf Academy weer in beeld kunnen komen.” Tot slot over het RBC Junior Open Championship. Vera en Janssen spreken de hoop uit dat dit toernooi volgend jaar een tweede editie krijgt. “En dan kom ik absoluut weer om nieuw talent op te sporen”, aldus Vera. En Janssen hoopt dan dat teams uit Colombia, Venezuela, Mexico en Brazilië strijden tegen Aruba, precies de landen waarmee de academie werkt.

Salud!

Fysiologische ontspanning

Henry Does is arts en schrijver. Op deze plek beziet hij elke zaterdag het dagelijks leven door de bril van de gezondheid. Voor reacties op de column: dokterhenry@outlook.com.

lijf juist de stressrespons opwekken. Wat we beogen te bereiken, namelijk meer ontspannen raken, bereiken we fysiologisch dus niet door consumptie van nicotine en cafeïne. Echte ontspanning is fysiologische ontspanning.

Relaxatierespons

Het was de Harvard-cardioloog Herbert Benson die in de jaren 60 van de vorige

eeuw het begrip ‘relaxatierespons’ muntte. In de jaren 70 schreef hij de bestseller ‘The Relaxation Response’. Benson had met verschillende biometrische metingen bij beoefenaars van transcendente meditatie aangetoond dat mensen bewust hun spanningsniveau omlaag kunnen brengen. Het ritme van de ademhaling vertraagde, de hartslag vertraagde en mensen werden kalmer. Benson had onderzoek gedaan om bepaalde vormen van hoge bloeddruk, die hij niet met medicijnen kon genezen, met ontspanningsinstructie te lijf te gaan. Het werkte. Hij publiceerde zijn resultaten in gerenommeerde tijdschriften en het concept van de relaxatierespons vond ingang in *mainstream medicine*. Nu wordt in verschillende Harvard-ziekenhuizen en ook elders het opwekken van de relaxatierespons gebruikt als behandeloptie bij verschillende aandoeningen

waarbij stress een negatieve rol speelt. De ontspanningsreactie van het lijf maakt herstel en wederopbouw mogelijk. De instructie voor het opwekken van de relaxatierespons werd door Benson gesynthetiseerd uit verschillende ontspanningstradities. De aandacht richten op een woord, de ademhaling of regelmatige beweging en afleidende gedachten accepteren en weer laten gaan (loslaten), blijkt een algoritme voor het opwekken van een lager spanningsniveau. Naast meditatie zijn er verschillende andere methodieken, zoals biofeedback, Tai Chi, Qigong en yoga die mensen in staat stellen derelaxatie respons op te wekken en daar de gezondheidskundige voordelen van te plukken.

Socialer

Als herstel en wederopbouw de ruimte krijgen, staat men soms verbaasd van het verdwijnen van hoofdpijnen,

rugpijnen, somberheid en onrustige gevoelens. Zonder het zelfgenezende vermogen van het lichaam kan geen enkele arts slagen in zijn opzet de patiënt van zijn of haar klachten te verlossen. De ontspanningsinstructie schept goede voorwaarden voor dat zelfgenezend vermogen. Naast de biologische gezondheid draagt ontspanning ook bij aan de psychologische gezondheid. Zoals mensen bij stress, prikkelbaar en defensief kunnen zijn, zo zijn mensen in een meer ontspannen toestand ontvankelijker en socialer. Ontspannen mensen zijn relationeel effectiever. Het is ook te merken aan hoe anderen op je reageren. De effecten van het regelmatig opwekken van de relaxatierespons blijven niet beperkt tot het tijdsbestek van de ontspanningsoefening. Bij regelmatige oefening blijken de effecten zich geleidelijk aan uit te breiden naar de rest van de dag. Een gespan-

nen persoon transformeert geleidelijk aan in een meer ontspannen persoon. Vaak tot genoegen van diens partner, kinderen of collega’s. Zoals stress besmettelijk is, zo is ontspanning dat ook. Geen betere ehbo bij stress, dan het bieden van een ontspannen, luisterend oor. Ik bezocht onlangs de nascholing bij Harvard Medical School te Boston met als thema ‘The New Science of Resiliency and its Clinical Applications’ (de nieuwe wetenschap van veerkracht en haar klinische toepassingen). In een indrukwekkende presentatie presenteerden twee jonge genetici hun onderzoeksresultaten over de effecten van de relaxatierespons. Beeldend lieten zij zien dat meditatie tot het niveau van genexpressie, impact kan hebben op het menselijke lichaam; met als gevolg bijvoorbeeld geringere ontstekingsneigingen. Herbert Benson liet zich door deze onderzoeks-

resultaten inspireren en gaf aan zijn nieuwe boek de titel: ‘The Relaxation Revolution’. In de gezondheidsbevordering zou, naast de aandacht voor bewegen, gezonde voeding, roken en alcoholgebruik, meer aandacht moeten komen voor de noodzaak en technieken van ontspanning. Juist in een steeds hectischer wordende wereld, met een informatie *overload* en groeiend consumptisme, zou men in het gezin en op scholen de jeugd zin en vaardigheid van ontspanning als essentiële levensvaardigheid moeten aanleren. Aanleren dat voor de muziek niet alleen de noten belangrijk zijn, maar ook de ruimte tussen de noten. Met aandacht tijd besteden aan elkaar, wandelen in de natuur, in rust en samen aan tafel zitten eten, hobby’s ontwikkelen, stilte leren waarderen en relaxatietraining exploreren. *Learning to smell the roses, every day.*

Mondiale padvindersonderkomst op internet

ORANJESTAD — Meer dan 120 Arubaanse verkenners doen deze maand drie weekenden mee aan de mondiale ‘Jamboree on the air’ of ‘Jamboree on the internet’. Scouting Aruba neemt met twee kampen deel aan dit evenement, op het terrein van de parochie Cristo Rey en op het terrein van Grupo San Dominico, achter St. Aloysius School. De groepen krijgen hulp van radio-amateur Fredson Panneflek. De padvinders staan 24 uur in contact met hun collega’s over de hele wereld door middel van internet, maar ook met behulp van morsecodes. Hoofdcmissaris van Scouting Aruba, John Hessen, legt uit dat de scouts uitgerust zijn met een tent, lamp en antenne. De ‘Jamboree’, wat groot kamp betekent, is dit jaar groter dan ooit voor wat betreft Aruba. Iedere verkenners mag overigens een vriend meenemen om te ervaren hoe het padvindersonderleven is.

Stichting deelt meer schoolontbijtjes uit

ORANJESTAD — Dit schooljaar startte Fundacion Ban Uni Man pa Cria Nos Muchanan met het uitdelen van 778 ontbijtjes aan kinderen. Vijftien meer dan vorig jaar. Het jaar daarvoor, in 2011, werden 615 ontbijtjes verstrekt aan kinderen die dat nodig hebben en met de start van de stichting in 2001 waren dat er 138.

Een boterham en iets te drinken, dat is wat de stichting aan kinderen biedt die vanwege uiteenlopende redenen geen ontbijt van thuis meekrijgen. Vijftig scholen zitten in het bestand van de stichting en voorzitter John Fun legt uit dat het belangrijk is voor een kind om een ontbijt te nuttigen om goed te kunnen functioneren op school. “Er is geen onderzoek gedaan naar de reden waarom deze kinderen zonder ontbijt op school komen, maar het gebrek aan sturing vanuit de ouders speelt een overheersende rol.”

Ook kleuters

Begon Fun met zijn team allereerst in alle klassen van de basisschool, al snel bleek dat ook de kleuterscholen

behoefte hadden aan ontbijtjes voor schoolkinderen. Het voortgezet onderwijs kampt ook met dit probleem, want de stichting verstrekt nu ontbijt bij EPB San Nicolas, Hato en St. Cruz. Het systeem is bij die laatste drie echter wel anders, want deze scholen hebben keukens. De sandwiches worden daar zelf klaargeemaakt en de stichting betaalt de kosten. Om in aanmerking te komen voor een gratis ontbijt, doet de school een *screening* om zo de kinderen te selecteren die dit het hardst nodig hebben.

Sponsoren nodig

De totale jaarkosten van de stichting zijn gemiddeld 300.000 florin. 550 sponsoren dragen maandelijks 25 florin bij, maar dat is dus nog niet

voldoende om de kosten te dekken, aldus Fun. Als het zo doorgaat, voorziet de voorzitter dat hij in 2015 geen reserves meer heeft. “Er zijn ideeën om meer sponsoren aan te trekken in de komende maanden en er is een ambitieus plan om meer fondsen te werven. Ook zullen er activiteiten komen om geld in te zamelen zodat de stichting de broodnodige ontbijtjes kan blijven leveren aan de kinderen die het nodig hebben. Verschillende werknemers in het ziekenhuis leveren al een belangrijke bijdrage aan de stichting.”

De stichting zat in april overigens bij de laatste 60 finalisten in de strijd om een Kroonappel te winnen (sociale initiatieven binnen het Koninkrijk waar het Oranje Fonds prijzen aan uitreikt). Fun en een collega reisden naar Nederland af om de stichting te presenteren. Helaas vielen zij buiten de boot, maar het was al een hele eer om zover te komen, aldus de stichting.

Directie dringt aan op besluitvorming St. Kitts en Suriname

AVA UTS wederom uitgesteld

WILLEMSTAD — De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) van UTS, die gisteren gepland stond, is wederom niet doorggegaan. Het is alweer de tweede keer dat deze vergadering op verzoek van de aandeelhouders geen doorgang vindt. Op de agenda van deze bijeenkomst staat onder meer de toekomst van de met verlies draaiende buitenlandse deelnemingen van het lokale telecombedrijf.

In een brief gaf minister Earl Balborda (Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning, PNP) aan zowel UTS-directeur Paul de Geus als de Raad van Commissarissen van het bedrijf aan dat de AVA tot nader order zal worden uitgesteld. “Zoals eerder aangegeven hebben de aandeelhouders (de regeringen van Curaçao en St. Maarten, red.) en hun vertegenwoordigers meer voorbereidingstijd nodig om zich terdege te laten

adviseren en voor te bereiden op de agendavoorstellen en de daarbij behorende vergaderstukken/beslisdocumenten.” In zijn brief van 8 oktober, die pas op 17 oktober door UTS werd ontvangen, levert Balborda ook kritiek op zowel De Geus als de RvC van het telecombedrijf. Volgens de minister hadden de directie en RvC van UTS in een reactie op de eerdere afzegging van de AVA van 4 oktober gesteld dat ‘in over-

leg met de aandeelhouders er naar een ander tijdstip gezocht zal worden en dat de vennootschap overeenkomstig daaraan een nieuwe oproep zal doen uitgaan’. Maar Balborda constateert dat RvC en directie zonder overleg met de aandeelhouder een uitnodiging de deur hebben doen uitgaan voor een AVA op 18 oktober. “Gelet op het vorenstaande deel ik u hierbij formeel mede dat de verwachting thans is dat de datum van 18 oktober niet gehaald zal worden voor het houden van een AVA. Te zijner tijd zullen de aandeelhouders met de vennootschap contact opnemen met het verzoek om een uitnodiging te doen uitgaan voor een eerstvolgende AVA”, geeft de minis-

ter in zijn brief aan. In een reactie, die door De Geus namens de RvC van het telecombedrijf naar de regeringen van Curaçao en St. Maarten – de aandeelhouders van UTS – werd gestuurd, gaf hij aan dat de vergadering van gisteren definitief geen doorgang zou vinden. Voor de UTS-directeur is de afzegging aanleiding om nogmaals aan te dringen op het doorgaan van de AVA op korte termijn. De agendaonderwerpen zijn volgens De Geus van een zodanige dringendheid ‘dat een spoedige vergadering hieromtrent wenselijk is’. Het gaat hierbij met name om de besluitvorming rondom de dochterondernemingen op St. Kitts & Nevis en in Suriname.

Bremer voorgedragen voor RvC ABC

WILLEMSTAD — Kenneth Bremer, bestuurslid van de Abvo, is door de PNP voorgedragen voor de functie van lid van de Raad van Commissarissen (RvC) van Autobusbedrijf Curaçao (ABC). De adviseur corporate governance Stichting Bureau Toezicht en Normering Overheidsentiteiten (SBTNO) plaatst enkele kanttekeningen, maar heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen de benoeming van Bremer bij ABC.

De voordracht van Bremer vond plaats op 24 juli van dit jaar. Bremer heeft een afgeronde opleiding doorlopen tot deurwaarder bij de Belastingdienst, maar heeft ook diverse cursussen – zoals onder meer arbeidsrecht en sociaal recht – gevolgd. Hij is werkzaam als belastingdeurwaarder bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Op dit moment is Bremer bestuurslid van de ambtenarenvakbond Abvo en tevens voorzitter van de Raad van Toezicht van de Algemene Krediet- en Spaarvereniging

ACU. SBTNO plaatst in haar advies wederom vraagtekens bij het feit dat de regering voor de zoveelste keer bij de voordracht voor een bestuursfunctie bij een overheidsstichting of een commissariaat bij een overheids-nv niet aangeeft waarom de bewuste kandidaat is voorgedragen en waarom deze persoon geschikt is om de bewuste functie te bekleden. Ook in het geval van Bremer maakt de stichting deze opmerking. Bij de beoordeling van het curriculum vitae van Bremer

gaat SBTNO er vanuit dat kan worden aangenomen dat de kandidaat in voldoende mate voldoet aan de vastgestelde profielschets, die door de regering wordt gehanteerd. De adviseur heeft dan ook geen zwaarwegende bezwaren tegen de voorgenomen benoeming van de aangemelde kandidaat. SBTNO plaatst echter wel één kanttekening bij de voordracht van Bremer. “Het is de adviseur niet bekend of de Abvo tevens de vakbond is van het personeel van de ABC. Indien dit het geval is, is er sprake van belangenverstrengeling waardoor betrokkene niet voldoet aan het gestelde in de Code ter benoeming.” Hierbij moet worden opgemerkt dat niet de Abvo, maar UGTK/Cadmu het personeel van ABC vertegenwoordigt.

Crèche opgeknapt

WILLEMSTAD — De crèche van Fundashon Rayonan di Solo in Barber is onlangs onder handen genomen en opgeknapt. Medewerkers van Flow Curaçao gingen gewapend met kwasten, gereedschap en een berg positieve energie aan de slag. De behoefte aan een afrastering en een likje verf was groot. Dit om ervoor te zorgen dat het erf veilig en netjes is voor de kinderen die er dagelijks spelen. De Flow-vrijwilligers hebben de buitenkant van het gebouw opnieuw geschilderd, ze hebben een veilige afrastering gemaakt en ze hebben een speeltoestel geplaatst, evenals een grotere koelkast. Alle materialen om het project tot een succes te maken zijn door Flow gedoneerd aan Fundashon Rayonan di Solo. Dit community-project van Flow vond plaats in het kader van Columbus Day, de naamgever van het moederbedrijf van Flow.

Ontwerp ziekenhuis eind november klaar

WILLEMSTAD — Eind november, begin december moet het definitieve ontwerp voor het nieuwe ziekenhuis gereed zijn. Dat bevestigt minister van Gezondheid Ben Whiteman (PS). Deze week is de consultatieronde met de medisch specialisten van start gegaan. Dat gebeurt per vakgroep, zegt Whiteman. “Zij moeten ook input geven om de laatste details uit te werken. Het zogenoemde matches van hardware en software”, aldus de minister.

Het ontwerp is gemaakt door Ballast Nedam en gebaseerd op het eerdere ontwerp voor het voormalige Amstel-terrein. Het is

minimaal aangepast, met name ten aanzien van oriëntatie en infrastructuur om het gebouw heen. Dit omdat elke locatie een impact heeft of kan hebben op infrastructurele en klimatologische omstandigheden. De werkgroep, bestaande uit mensen van het huidige St. Elisabeth Hospitaal (Sehos) en projecttrekker Usona, zal ook de onderhandelingen leiden voor het opkopen van panden die op het beoogde ziekenhuisterrein in Otrobanda liggen. Het ziekenhuis wordt pal naast het huidige Sehos gebouwd. Het omhelst de huidige parkeerplaats van het Sehos-personeel, de Hamelbergweg een een gedeelte van het terrein van Sehos.

Kurá Hulanda krijgt voorlopige surseance van betaling

Vervolg van pagina 1

“Er is reeds gisteren een ontmoeting ofwel gesprek geweest met de heer Van Arkel, die nu natuurlijk een inventarisatie zal uitvoeren. Voor volgende week

staat er nog een afspraak ingepland, waarbij de vertegenwoordiging van de operationele manager Sandton en de directie aanwezig zullen zijn. Er zullen dan afspraken worden gemaakt, waarbij natuurlijk het stre-

ven is om de resorts en de werkgelegenheid intact te houden”, aldus Heinen. Heinen licht toe vanaf het begin bij – de bouw van – het Hotel en de Lodge betrokken te zijn geweest. “Samen met de heer Jacob

Gelt Dekker hebben wij dertien jaar geleden het hotel in Otrobanda gerealiseerd. De dagelijkse operaties zijn twee jaar geleden naar Sandton overgeheveld. Er is de afgelopen jaren ook naar extra investeerders en financiering gezocht. We hebben van de lokale banken helaas geen aanvullende lening kunnen krijgen, behalve van de ontwikkelingsbak Korpodeko die recentelijk een bedrag van 500.000 gulden

beschikbaar heeft gesteld”, aldus de directeur. Heinen licht toe dat de MCB Bank de ‘huisbank’ van Kurá Hulanda is en dat in het verleden ook de Girobank financiering heeft verleend voor de ontwikkeling van de Lodge. In een korte reactie tegenover de Amigoe bevestigt ook Gelt Dekker ‘dat er reeds vier jaar, niet via reguliere kanalen, naar andere investeerders en kopers gezocht wordt voor beide resorts’.

WILLEMSTAD — De lokale mannen E.J. (23) en J.C.P. (22) en de 18-jarige Dominicaanse man J.L.B. zijn vanochtend op de Kaya Gutierrez i Geraldina in de boeien geslagen voor een diefstal op het Gomezplein. De politie kreeg om kwart over negen een melding binnen over een diefstal van een ‘tablet’ op het plein. Uit het onderzoek blijkt dat een 33-jarige man op het plein bezig was met zijn tablet toen een man plotseling naar hem toeliep, zijn tablet wegrukte en hiermee wegrende. De man ging achter de dief aan maar hij kon weinig doen, omdat een auto in de Hanchi Snoa met daarin twee mannen op de dief stond te wachten. De auto reed weg, maar werd al snel gesignaleerd door de

politie. Er startte direct een achtervolging door de straten van Punda richting Parera. Op de Kaya Gutierrez i Geraldina verloor de bestuurder van de vluchtauto echter de macht over het stuur en bots-te tegen een pick-up. De drie inzittenden konden vervolgens aangehouden worden en werden voorgeleid voor nader onderzoek. De politie heeft de gestolen tablet gevonden en nam verder ook het voertuig in beslag.

Aan de slag voor een lach!
clinidowns.an

YOUR 4G NETWORK ON THE GO

Stay connected to your network while on the move with the Huawei 303. Sign up today at your nearest Digicel store.

Be Extraordinary

HUAWEI MODEM

Prepaid
Naf. 79

4G

Digicel

DIGICELCURACAO.COM

This promotion is valid with a Data bundle activation of Naf.79,-, Naf.99,- or Naf.149. This offer is until November 30th 2013 or until stocks last. Terms and conditions apply.

TE HUUR

2 nieuwe units van elk 80 m²

PRIME LOCATIES

Eventueel te combineren tot 160 m²

Promenade

SHOPPING CENTER

Promenade Shopping Center, Schottegatweg Oost 82
Tel: 736-5896 Fax: 736-5872 info@halabirealestate.com

De prijs verzakking van de week!

ch Vloeibaar wasmiddel Kleur

Fles 2,4 liter

16,99 9.99

ch Albert Heijn ZEELANDIA

Ma. t/m zo. 08:00 - 20:00 uur Tel. 461 2411
www.ah.an facebook.com/ahcuracao

fun miles

fun within your reach

OP=OP

Deze aanbieding is geldig van 21 t/m 27 oktober 2013.

COMEDY NIGHT

Vrijdag 25 oktober

Een Brabantse Curaçaoenaar, een Nieuw Zeelandse Amsterdammer & een allround comedian/televiemaker.

Als dat geen Topavond wordt!

Buffet + entree Comedyshow
NAfl. 54,- p.p incl. OB | @19.00 uur

Comedyshow
NAfl. 10,- p.p incl. OB | @21.30

Er worden TV-sprekes gemaakt voor Nederlandse Televisie (NTR)

Marlon Kicken

Bob Maclaren

I Love Hank

Tempo Doeloe

Oriental Restaurant & Bar

RESERVERINGEN/ KAARTVERKOOP:
T: 461 2881/ 518 0705
info@tempodoeloe.net
f Restaurant Tempo Doeloe

Leañez
wines - liquors - beer

BonCaribe
foodservice Curaçao

FLORIS
KARAMEL

Presidente
مطعم في كوراساو

Verkiezingen, een jaar geleden

WILLEMSTAD — Vandaag is het precies een jaar terug dat het Curaçaose volk voor het laatst naar de stembus ging. Op verkiezingsavond leek alles erop te wijzen dat een voortzetting van de coalitie van MFK, PS en MAN de meest logische keuze zou zijn, maar op 12 december zou er een regeringsakkoord worden ondertekend met een samenstelling die velen op 19 oktober niet voor mogelijk zouden hebben gehouden. In de twaalf maanden na de verkiezingen op 19 oktober zou Curaçao drie premiers krijgen, zou het eiland worden geschokt door de politieke moord op de grootste stemmentrekker van deze verkiezingen, en daarnaast werden er tal van maatregelen genomen om de financiën van het land onder controle te krijgen.

door onze verslaggever
Raily Polonius

Curaçao ging op vrijdag 19 oktober 2012 naar de stembus. Deze verkiezingen waren nodig nadat het kabinet-Schotte zijn steun in het parlement kwijtraakte. De coalitie van MFK, PS en MAN was sinds 10-10-'10, de start van het Land Curaçao, aan de macht. Deze periode werd gekenmerkt door politiek geruzie binnen de coalitie, tussen de verschillende actoren op het eiland en binnen het Koninkrijk. En wanneer Eugene Cleopa (MAN) en Dean Rozier (MFK) met hun partijen breken en de steun voor de coalitie intrekken, raakt de coalitie haar minieme meerderheid van elf zetels in het parlement kwijt. Schotte diende het ontslag van zijn kabinet op maandag 3 augustus in bij gouverneur Frits Goedgedrag. Tegelijkertijd liet de demissionaire premier de Staten ontbinden en nieuwe verkiezingen uitschrijven voor 19 oktober. Door deze actie bleef Schotte de oppositiefracties van PAR, PNP en FOL met steun van Cleopa net voor. De fracties van deze partijen in de Staten, goed voor 11 van de 21 zetels, waren namelijk voornemens om een nieuw kabinet te formeren. Maar Goedgedrag had juridisch geen andere optie dan met de actie van Schotte akkoord te gaan.

Het streven van Schotte was om als demissionair kabinet aan te blijven tot de verkiezingen. Maar de oppositie, die nu over een meerderheid in de Staten beschikte, wilde dit ten koste van alles voorkomen. De nieuwe 'oppositie' wilde een openbare vergadering van de Staten aangrijpen om een motie van wantrouwen tegen het demissionair kabinet in te dienen. Toenmalig Statenvoorzitter Ivar Asjes (PS) stak hier echter een stokje voor en schorstte de vergadering voor onbepaalde tijd. Asjes stelde niet mee te zullen werken aan de ondemocratische actie van de oppositiefracties. Hierna volgde een zeer tumultueuze vergadering. De oppositiefracties riepen een openbare vergadering op, waarin zij Asjes en zijn waarnemer, Amerigo Thode, wilden afzetten. Op 11 september 2012 werden in de vergaderzaal van de Staten in het voormalige Statengebouw in Punda, beiden afgezet door een Statenmeerderheid van elf. Tijdens deze zelfde vergadering werd onafhankelijk Statenlid Dean Rozier tot Statenvoorzitter en Anthony Godett (FOL) tot waarnemend voorzitter gekozen. De situatie op het eiland werd met de dag verwarrender, er waren opeens twee Statenvoorzitters, namelijk Asjes en Rozier.

Interim-kabinet
Gouverneur Frits Goedgedrag liet weten dat hij het verzoek van de Statenmeerderheid om een interim-kabinet niet kon inwilligen. Wel concludeerden de toenmalige ondervoorzitter van de Raad van Advies, Carl Grüning, en oud-rechter en advocaat Ronald Koeijers in een door de gouverneur aangevraagd advies dat het parlement vleugellam was

Curaçao heeft in zes maanden tijd drie premiers gekend, vlnr: Stanley Betrian, Daniel Hodge en Ivar Asjes.

gemaakt en dat het aan de nieuwe meerderheid was om een motie van wantrouwen aan te nemen, om zo de demissionaire ministers naar huis te sturen. Dit laatste gebeurde ook, maar niet zonder slag of stoot.

De elf leden van de oppositie – Rozier was uitlandig – riepen een openbare vergadering van de Staten op met het doel om de leden van het kabinet via moties van wantrouwen naar huis te sturen. Om half vier 's middags meldden de elf Statenleden onder leiding van Godett zich bij het parlementsgebouw in de Ansinghstraat. Daar wachtte een woedende menigte van voornamelijk PS-aanhangers hen op. Uiteindelijk werd het de groep door functionarissen van de Landelijke Beveiligingsdienst (LBD) belet om in de vergaderzaal bijeen te komen. Er werd uitgeweken naar de Pundazaal van het Plaza Hotel. Tijdens een vergadering in de avonden werd een tiental moties aan-

genomen, waarin alle ministers van het kabinet-Schotte naar huis werden gestuurd, en er werd aangedrongen op de installatie van een interim-kabinet dat tot het aantreden van een nieuw kabinet – na de verkiezingen – aan moest blijven.

Tegen de wens van Schotte in ging de gouverneur over tot het aanstellen van voormalig gedeputeerde Eduardo 'Dito' Mendes de Gouveia als formateur van een interim-kabinet. Mendes de Gouveia kreeg als opdracht mee om op korte termijn een kabinet te vormen dat op de steun van een meerderheid van de Staten kon rekenen en dat uit een klein aantal ministers zou bestaan. De partijen MFK, PS en MAN reageerden verbolgen op het besluit van de gouverneur. PS-leider Helmin Wiels reageerde met: 'gobernadó bai flit'. Maar toch werd de benoeming van een interim-kabinet doorgezet. Premier Schotte weigerde op te stappen. In een brief

aan gouverneur Goedgedrag stelde de MFK-leider dat hij geen gehoor zou geven aan de oproep om plaats te maken voor een interim-kabinet en dat de gouverneur zijn bemoeienissen met de vorming van een interim-kabinet moest staken. Maar op 25 september zetten de twaalf Statenleden van de oppositie, die op een meerderheid van de zetels in het parlement konden rekenen, hun handtekening onder een bereidwilligheidsverklaring om tot de vorming van een nieuw interim-kabinet te komen. Twee dagen later vertrekt Goedgedrag voor medische behandeling naar het buitenland. Hij wordt vervangen door waarnemend gouverneur Adèle van der Pluijm-Vrede. Op 22 oktober zou hij om gezondheidsredenen zijn ontslag indienen.

Screening
Stanley Betrian werd op zaterdag 29 september benoemd als de nieuwe premier van Curaçao. De nieuwe pre-

Het kabinet-Schotte bezette op 29 september 2012 regeerkantoor Fort Amsterdam nadat de gouverneur een interim-regering had aangesteld.

mier tekende ook het ontslag van zijn voorganger Schotte. De MFK-leider accepteerde dit niet en liet Fort Amsterdam bezetten door zijn aanhangers. Hij kondigde aan de regeringszetel tot de verkiezingen bezet te houden en trad samen met PS-minister Carlos Monk in contact met internationale media om de 'staatsgreep op Curaçao' te veroordelen. Maar na 24 uur verliet hij alsnog Fort Amsterdam en liep met zijn aanhangers naar het MFK-gebouw in Salina. Het nieuwe kabinet onder leiding van Betrian kreeg een aantal specifieke taken mee: het doen terugkeren van de bestuurlijke rust op Curaçao en in de relatie met de overige landen van het Koninkrijk, het voorbereiden van de parlementaire verkiezingen van 19 oktober, het herstellen van het democratisch bestel van Curaçao, het herstel van het financieel en economisch vertrouwen in Curaçao in binnen- en buitenland en het voorbereiden van een degelijk screeningproces voor toekomstige ministers.

In het nieuwe kabinet is Betrian belast met Algemene Zaken en Justitie. Interim-minister van Financiën en minister van Economische Ontwikkeling is José Jardim. Stanley Bodok is interim-minister van Gezondheid, Milieu en Natuur en minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn. Cornelis 'Chucho' Smits is minister van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport en interim-minister van Bestuur, Planning en Dienstverlening. Dominique Adriaens wordt belast met Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning.

Terwijl dit alles gaande was, speelden op de achtergrond de campagnes voor de verkiezingen. Deze periode werd overheerst door het felle strijden van actiegroep Frente Sivil tegen de kopstukken van de coalitiepartijen MFK, PS en MAN, een toenemende verharding waarbij partij-aanhangers met fysiek geweld werden geconfronteerd en de actie van de MFK, waarbij potentiële stemmers in aanmerking konden komen voor een kaart waarmee zij iedere maand 100 gulden konden krijgen, mits de partij in de regering zou ko-

men. De vroege verkiezingsdatum overviel vele partijen. Maar weinigen hadden geld voor grote en uitgebreide campagnes. Opvallend was dat twee partijen, de MFK en de MAN, de verkiezingen ingingen zonder een actieprogramma. Het Hoofdstembureau riep mensen op om massaal te gaan stemmen. In de dagen voor de verkiezingen wist Betrian nog de screening-wet door de Staten te krijgen, die uitgaat van scherpe screening-eisen

Vervolg op pagina 6

Het werd Staten nummer 2 bemoeilijkt om in de Statenzaal te vergaderen. Hier wordt Anthony Godett, vicevoorzitter van de tweede Staten, het gebouw uitgewerkt. Buiten kreeg hij van een betoger een klap in zijn gezicht die hij gedeeltelijk wist te ontwijken.

TE KOOP te Grote Berg

De perfecte locatie voor ontwikkelaars!

24.500 m²
grond gereserveerd voor commerciële ontwikkeling.

F.125,- per m²
Prijs bespreekbaar.

HALABI REAL ESTATE

Promenade Shopping Center • Tel. 736 5542 / 736 5865
info@halabirealestate.com • www.halabirealestate.com

Ontwerp alleen ter impressie

- WINKELS
- KANTOREN
- SUPERMARKTEN
- APPARTEMENTEN

Coral Estate Centre
The new place to be

SEAVIEW STUDIOS
vanaf **US\$ 162,000**
vrij op naam

ZORGELOOS BEZIT OP EEN VAN DE MOOISTE PLEKKEN VAN CURAÇAO

- ✓ bezit ZONDER KOSTEN dankzij
- ✓ EXCELLENT verhuurprogramma naar keuze
- ✓ WEEKENDVERBLIJF vlak bij de stad

OpenHuis
Coral Estate Centre

Vrijdag 25 oktober vanaf 15.00.
Om 18.00 HAPPY HOUR BIJ KARAKTER.
Zaterdag 26 oktober van 10.00 tot 17.00.
Zondag 27 oktober van 10.00 tot 17.00.

DIVERSE ACTIVITEITEN:
Onder andere:
TOUR over CORAL ESTATE

FACILITEITEN Coral Estate Centre
PRESENTATIES verhuurorganisatie, bank, notaris en fiscalist
Hapje & Drinkje bij BEACHBAR KARAKTER

BEZOEK DE MODELSTUDIO

Vrijdag, zaterdag en zondag VIP BORREL
in enkele EXCLUSIEVE VILLA'S.

50 SEAVIEW STUDIOS
amidst superb facilities

SPECTACULAR views on CARIBBEAN SEA

High class BEACH & RESORT facilities

DELICIOUS FOOD at famous Beachbar & Restaurant KARAKTER

SPA & WELLNESS, beach and pool WITH SERVICE

CORAL ESTATE, RIF ST.MARIE • KIJK OP WWW.CORALESTATESALES.COM
info@coralestatesales.com • bel +599 9 888 5555 of +599 96 70 42 70 voor een afspraak

Verkiezingen, een jaar geleden

Vervolg van pagina 5

waaraan toekomstige ministers moeten voldoen.

Verkiezingen

De verkiezingsdag verliep rustig. Aan het eind van de avond was een aantal zaken

gering zou zitten. Het was in deze fase dat Wiels voor het eerst melding maakte van zijn idee voor een takenkabinet. Tegenover de Amigoe legde PS-leider Wiels op 12 november uit wat het verschil is tussen een zaken- en een takenka-

het parlement rekenen. De breuk met Sulvaran kwam hard aan bij de PAR, die verslagen achterbleef.

Nieuw kabinet

De fracties PS, Pais, PNP en Sulvaran onderhandelden verder over de vorming van

volksgezondheid van 6 naar 9 procent werden verhoogd. Dit ging gepaard met een nultarief voor groenten en fruit. Deze maatregelen gingen in per 1 mei en hadden als doel de financiële positie van het eiland te verbeteren, opdat Curaçao zich van de aanwijzing van de Nederlandse regering kon ontdoen. De maatregelen die door de regering werden geïntroduceerd stuitten op veel verzet. Vooral gepensioneerden, die hard worden getroffen door de maatregelen, komen in verzet. Gepensioneerdenorganisaties organiseerden diverse protestmarsen door de binnenstad. Ook ambtenarenbonden roeren zich tegen plannen van de overheid om in haar personeelskosten te snijden.

Eind maart diende Daniel Hodge, conform afspraak, het ontslag van zijn kabinet in. Dit maakte de weg vrij voor het aantreden van een politiek kabinet, dat uit politici moest gaan bestaan. Al snel werd duidelijk dat er geen nieuwe partijen aan de huidige coalitie zouden worden toegevoegd en dat de meeste leden van het takenkabinet terug zouden keren. Maar voordat dit kabinet kon aantreden, werd Curaçao opgeschrikt door een moord die nog steeds niet is opgelost, alhoewel er verschillende aanhoudingen in dit verband zijn geweest.

Foto: Ken Wong

Zittend vlnr. de drie politiek leiders Charles Cooper (MAN), Helmin Wiels (PS) en Gerrit Schotte (MFK) ondertekenden op 25-10-2012 in Landhuis Zeelandia de bereidwilligheidsverklaring om een nieuwe coalitie te vormen voor de regeerperiode 2012-2016.

duidelijk. De partijen MFK, PS en MAN hadden hun aantal zetels in het parlement vergroot. Samen waren zij goed voor twaalf zetels in de Staten. Opvallend was ook de opkomst van Pais, die vanuit het niets vier zetels behaalde. De PAR werd gehalveerd, terwijl de FOL uit het parlement verdween en Godett voor eventjes de politiek vaarwel zei. De verwachting was dat de coalitie van MFK, PS en MAN zou worden voortgezet. De partijen maken vorderingen op weg naar een bereidwilligheidsverklaring. Deze werd op donderdag 25 oktober 2012 ondertekend.

Maar al snel werd duidelijk dat het niet boterde tussen MFK-leider Schotte en de voorman van de PS, Wiels. Schotte eiste het premierschap op, ondanks het feit dat de PS met 17.915 de grootste partij was geworden. Schotte wees erop dat de MFK met haar 18.450 stemmen ook vijf zetels had. Verder verschilden de partijen ook van mening over de screening-wet. Schotte wilde die van tafel hebben,

binet. “Het zijn twee aparte dingen. Een zakenkabinet zit voor een bepaalde periode, behandelt alle zaken die spelen en steunt op een meerderheid in het parlement. Een takenkabinet zit voor een beperkte periode, zes maanden tot een jaar, en behandelt alleen specifieke taken die van tevoren zijn afgesproken door het parlement.” Het takenkabinet zal op steun van een meerderheid in het parlement moeten rekenen en bestaan uit niet-politici die experts zijn op hun vakgebied, aldus Wiels. Hij benadrukte dat er via het takenkabinet ook een einde aan de verdeeldheid op het eiland zou moeten komen.

De onderhandelingen tussen de drie partijen – PS, Pais en PNP – en de PAR, goed voor vier zetels, om te komen tot een takenkabinet liepen niet echt voorspoedig. Op vrijdag wees alles er echter op dat de partijen toch een akkoord zouden bereiken. Een delegatie van de PAR was op weg naar het kantoor van informateur Camelia in de binnenstad, toen die te horen

een nieuw kabinet. Op vrijdag 12 december, dus 12-12-’12, werd op het Brionplein het regeerakkoord *Akuerdo pa un gobernashon enfoká riba pas, trankilidat i prosperidat* (Akkoord voor een regering, gefocust op vrede, rust en voorspoed) ondertekend. Dit akkoord moest als uitgangspunt dienen voor het takenkabinet, dat per 1 januari moest aantreden. PS-leider Wiels vond Daniel Hodge, directeur van de PSB Bank, bereid om de functie van premier op zich te nemen.

In dit kabinet zitten verder Ben Whiteman (Gezondheid, Milieu en Natuur), Rubina ‘Rubia’ Bitorina (Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport) en Sherwin Josepha (Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn), allen PS; Steven Martina (Economische Ontwikkeling en vicepremier), Nelson Navarro (Justitie) en Etienne van der Horst (Bestuur, Planning en Dienstverlening), allen Pais; Earl Balborda (Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning, PNP) en José Jardim (namens onafhankelijk Sta-

Foto: Edsel Simbo

Op de symbolische datum 12-12-’12 tekenden de vier leiders Alex Rosaria (Pais), onafhankelijk Statenlid Glenn Sulvaran, wijlen Helmin Wiels (PS) en Humphrey Davelaar (PNP) het regeerakkoord op het Brionplein. Vrede was het uitgangspunt, vandaar de witte kleding.

terwijl Wiels dit geen prioriteit vond. Uiteindelijk kwam het tot een breuk tussen de twee en leek Curaçao in een impasse terecht te zijn gekomen. Informateur Glenn Camelia wist echter toch drie partijen op één lijn te brengen. Het ging om de PS (vijf zetels), Pais (vier zetels) en PNP (een zetel). Deze partijen hadden samen tien zetels, net één tekort om een regering te kunnen vormen. Op 6 november 2012 ondertekenden deze partijen een inspanningsverklaring om tot een nieuw kabinet te komen. Alles leek erop te wijzen dat de drie eerdergenoemde partijen met de PAR in zee zouden gaan. Dit ondanks een verklaring van Wiels dat de verschillen met de gele partij te groot waren en dat hij nooit met de PAR in een re-

kreeg dat het akkoord al was ondertekend. Tot grote verrassing van de gehele PAR had Glenn Sulvaran, een van de PAR-leden van het eerste uur, zich onafhankelijk verklaard van de PAR-fractie in de Staten en had hij namens zijn eenmansfractie de bereidwilligheidsverklaring voor de vorming van een nieuw kabinet, dat door zijn actie op elf zetels in het parlement kon steunen, ondertekend. Sulvaran nam dit besluit, naar eigen zeggen, in het belang van Curaçao: hij wilde de impasse tussen het Nee- en Ja-kamp op het eiland doorbreken. Ook speelde het een rol bij zijn besluit dat hij bang was dat de PAR ervoor zou kiezen om met de MFK en MAN een nieuwe coalitie te vormen. Die samenstelling kon namelijk ook op een meerderheid in

tenlid Glenn Sulvaran op de post Financiën). Het nieuwe kabinet kon meteen vol aan de bak. Eerst moest de begroting 2013 door de Staten worden goedgekeurd. Hierna volgden tal van maatregelen die diepe sporen in de samenleving zouden achterlaten. Het ging hierbij om de introductie van de basisverzekering ziektekosten (bvz), een nieuwe ziektekostenverzekering voor de ingeschrevenen van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en voorheen het Bureau Ziektekosten Voorzieningen (BZV) per 1 februari. Verder de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd van 60 naar 65 jaar per 1 maart, de ob-differentiatie, waarbij de omzetbelasting voor luxe producten en diensten en goederen die slecht zijn voor het milieu en de

Dat Helmin Wiels als keynote speaker tijdens de eindejaarslunch van de VBC zijn visie mocht ontvouwen, markeerde voor velen de acceptatie van Wiels door het establishment en een keerpunt in de Curaçaose politiek.

een nieuw bestuur met Edward Joseph aan de leiding. De PS-fractie sprak haar steun uit voor de huidige coalitie en op vrijdag 7 juni trad het kabinet-Asjes aan. Van de negen ministers in het takenkabinet keerden er drie niet terug. Het ging om premier Daniel Hodge, de minister van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn Sherwin Josepha (PS) en vicepremier Steven Martina (Pais). Ook de gevolmachtigde minister in Den Haag,

acht parlementariërs telde, nu nog maar uit twee leden. Een nieuw bestuur onder leiding van Eduard Braam moet de partij nieuw leven in gaan blazen. Ondertussen ging de rechtbank akkoord met een verzoek van Fundashon Akshon Sivil (FAS) om een civiele enquête bij de overheidsbedrijven Aqualectra, Curoil en Refineria di Kòrsou in te stellen. Dit onderzoek loopt nog en wordt uitgevoerd door Huub Willems, die tot 2009

litieke instabiliteit op het eiland. Dit wil Schotte bereiken door het onmogelijk te maken dat Statenleden zich onafhankelijk kunnen verklaren van hun fractie. Hij is inmiddels met een handtekeningactie begonnen en hoopt voor het einde van het jaar 50.000 handtekeningen te verzamelen om zo een referendum af te dwingen. De actie wordt onder meer gesteund door FOL-voorzitter Anthony Godett, die vorig jaar nog een vergadering

Foto: Edsel Simbo

Helmin Wiels werd op 5 mei bij het strand van Marie Pampoen vermoord. Het levenloze lichaam van de politicus ligt op de grond.

Wiels

Op 5 mei werd PS-leider Helmin Wiels, de populairste en tevens meest controversiële politicus van het land alsook de grootste stemmentrekker van de afgelopen verkiezingen, op het strand van Marie Pampoen doodgeschoten. De moord komt hard aan. Curaçao is voor eventjes wereldnieuws. Meteen werd de bewaking van politici aangescherpt. Statenleden en ministers moesten maandenlang onder politiebewaking staan. De autoriteiten zetten hoog in, alles wordt op alles gezet om de moord op te lossen. Maar al snel bleek dat het onderzoek, dat de naam Magnus kreeg, er een van de lange adem zou zijn. De autoriteiten laten weten dat het een huurmoord is geweest en dat zij niet alleen de daadwerkelijke daders, maar ook de opdrachtgevers willen arresteren. De begrafenis van Wiels op dinsdag 14 mei gebeurde op grootse wijze. Met een plechtige vergadering in de vergaderzaal van de Eilandsraad en een massa-afschied in sportcentrum SDK te Brievengat. Meteen na het overlijden raakte de partij van Wiels verdeeld. Het bestuur van de PS, onder leiding van de broer van Helmin Wiels, stond tegenover de Statenfractie met beoogd premier Ivar Asjes aan het hoofd. Nadat het partijbestuur vraagtekens plaatste bij de voordracht van Asjes en dus bij de laatste wens van Wiels, kwam het tot een breuk. Via een algemene ledenvergadering werd het bestuur afgezet en kwam er uiteindelijk

Roderick ‘Roy’ Pieters, keert niet terug. Nieuw zijn: Jeanne-Marie Francisca (Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn, PS) en Stanley Palm (Economische Ontwikkeling, Pais). Marvelyne Wiels, de zus van Helmin Wiels, wordt gevolmachtigde minister in Den Haag. Na zijn aftreden meldde Daniel Hodge dat hij in de race was voor het politiek leiderschap van de PAR. Samen met Marilyn Alcalá-Wallé en Zita Jesus-Leito nam hij deel aan de strijd om de opvolger van Emily de Jongh-Elhage te worden. De Jongh-Elhage stapte eind 2012 uit de politiek. Uiteindelijk wist Hodge aan het langste eind te trekken en werd hij de politiek leider van de PAR. Zijn uitverkiezing is direct aanleiding voor Statenlid Omayra Leeftang om met de partij te breken. Zij kon zich niet verenigen met het feit dat Hodge, die als premier voor de PS toch akkoord ging met invoering van de bvz, haar partijleider zou worden. Leeftang, die op dat moment al actief is als woordvoerder van de belangenorganisatie van ouderen Hustisia Pensionado (HP), gaat door als onafhankelijk Statenlid en begint een rechtszaak over de bvz. De PAR had het zwaar te verduren. Eind maart overleed oud-premier en partijoprichter Miguel Pourier. Hodge zou uiteindelijk niet eens drie maanden politiek leider blijven. Hij stapte op omdat hij zijn functie van bankdirecteur niet kon combineren met die van politiek leider. Ook bestond de PAR-fractie, die tot vorig jaar nog

vicepresident van het Gerechtshof Amsterdam was en voorzitter van de Ondernemingskamer. Het onderzoek richt zich op de vraag of er sprake was van wanbeleid bij de genoemde overheidsbedrijven. En dan presenteert MFK-leider Gerrit Schotte zijn visie voor een hervorming op Curaçao, Reforma. Centraal in zijn visie staat dat er een eind moet komen aan de po-

voorzat waarbij leden van het kabinet-Schotte naar huis werden gestuurd. Zoals u hebt kunnen lezen is er in één jaar tijd – tussen 19 oktober 2012 en 19 oktober 2013 – heel veel gebeurd op Curaçao. Drie premiers, drie kabinetten en tal van ministers. Er was echter één constante factor gedurende het afgelopen jaar en dat is de minister van Financiën: José Jardim.

Foto: Ken Wong

José Jardim is de minister die sinds eind september 2012 alle kabinetsformaties heeft overleefd. Hij bekleedt nu namens onafhankelijk Statenlid Glenn Sulvaran de positie van financieënminister.

Bevolking groeit door immigratie

KRALENDIJK — Op 1 januari 2013 woonden in Caribisch Nederland ruim 20.000 personen. Sinds 1 januari 2010 is de bevolking van de eilanden Bonaire, St. Eustatius en Saba gegroeid met 2400 zielen. Deze toename kan vrijwel geheel worden toegeschreven aan toegenomen immigratie. Dat meldt het Centraal Bureau voor de Statistiek. Het aantal inwoners stijgt het meest op Bonaire.

Bonaire groeit harder
Op 1 januari 2013 woonden op Bonaire 17.400 personen, op St. Eustatius 3900 inwoners en op Saba 2000. In absolute zin is de toename het grootst op Bonaire met bijna 2000 personen. De bevolking van St. Eustatius en Saba is gegroeid met ongeveer 300 en 200 inwoners. Van die twee eilanden groeit de bevolking het sterkst op Saba.

Immigratie

Zowel in 2011 als 2012 zijn de immigratiecijfers hoger dan in 2010. In 2010 groeide de bevolking van de drie eilanden als gevolg van immigratie met 1800 personen. In 2011 waren dat 2200 en in 2012, 2300. Meer dan een kwart van

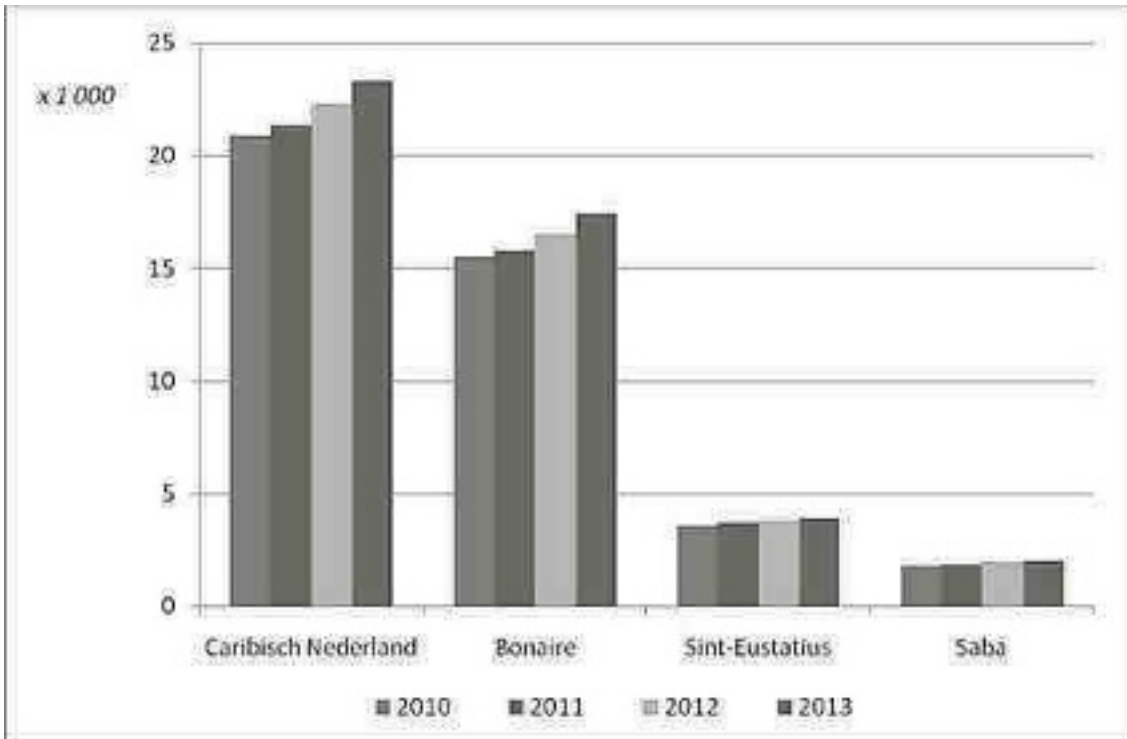
de immigranten komt uit Nederland en nog eens een kwart uit de Verenigde Staten en Canada. De immigratie uit Zuid- en Midden-Amerika bestaat voor meer dan 60 procent uit Peruanen, Colombianen en personen uit de Dominicaanse Republiek.

Saba is populair onder personen afkomstig uit de Verenigde Staten en Canada. Dat hangt samen met de medische opleiding die daar gevestigd is en die een partnerrelatie heeft met Amerikaanse en Canadese ziekenhuizen.

Bonaire trekt relatief veel Nederlanders.

Nederland populair

Nederland is populair bij emigranten uit Caribisch

Bevolking Caribisch Nederland, 1 januari 2011-2013

Nederland. Ook vertrekken er relatief veel emigranten naar een ander eiland van het Caribisch deel van het Koninkrijk. Van de emi-

granten op Bonaire vertrekt de helft naar Nederland. Emigranten met bestemming onbekend zijn vrijwel allemaal medische studen-

ten die weer teruggaan naar hun geboorteland. Meer informatie is te vinden op de website: <http://statline.cbs.nl>

Vier jaar geëist voor overval pompstation

PHILIPSBURG — Het Openbaar Ministerie eist vier jaar tegen S.G.M. (20), die verdacht wordt van een poging tot gewapende overval op het Tackling tankstation aan Union Road in Cole Bay op 30 april.

De verdachte beweerde gisteren dat hij zich niets herinnert van die dag, alleen dat hij had gedronken en naar de grote carnavals-optocht had gekeken in het centrum van Philipsburg. Twee medewerkers en een voorbijganger waren getuige van de poging tot overval door een man met een zwart masker, die gewapend was met een pistool. De werknemers slaagden erin de overval te verijdelen door ontvetter in het gezicht van de overvalster te spuiten. Ze hielden hem vast tot de politie arriveerde. De poging tot overval werd gedeeltelijk vastgelegd door de bewakingscamera van het tankstation.

De verdachte, die drie keer eerder werd veroordeeld in 2012, zei dat hij niets wist van een vuurwapen. Het OM stelde dat de verdachte werd aangehouden op de plaats van de misdaad en geweld had gebruikt in de winkel van het benzinstation en dat het zorgelijk is dat de jongeman al een uitgebreid strafblad heeft en dat de misdaden steeds brutaler en gewelddadiger worden. Het OM eiste vier jaar gevangenisstraf. De verdediging stelde dat de verdachte elke betrokkenheid bij de vermeende misdaad ontkent. De advocaat vindt het nalatig van de politie dat zij zijn cliënt niet in een zogenoemde Oslo-confrontatie line-up hebben geplaatst. Ook wees hij erop dat er geen DNA-onderzoek had plaatsgevonden. Hij eiste een straf gelijk aan het voorarrest van zijn cliënt. De rechter doet op 6 november uitspraak.

Renovatie woning gezaghebber officieel gestart

KRALENDIJK — Hoewel de bouwwerkzaamheden al in september zijn gestart, is gisteren met de onthulling van het bouwboard nog eens officieel het startsein gegeven voor de renovatie van de ambtswoning van de gezaghebber van Bonaire. Het bouwboard bij de gezaghebberswoning werd onthuld door gedeputeerde Burney El Hage.

De Rijksgebouwendienst renoveert in opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de oorspronkelijke woning op Bonaire. De bouwwerkzaamheden zijn begin september gestart en de planning is, dat het gebouw medio 2014 aan de opdrachtgever wordt opgeleverd. Het ontwerp is van Jacobs Architecten, met specifieke inrichtingsadviezen van mevrouw F. Schuette. De renovatie wordt uitgevoerd door aannemersbedrijf C.T. Marchena. De Rijksgebouwendienst verzorgt het projectmanagement en de uitvoering. De kosten van de renovatie worden betaald door het Ministerie van BZK. Het Openbaar Lichaam huurt de woning van de Staat der Nederlanden.

De renovatie van de gezaghebberswoning is het tweede bouwproject van de Rijksgebouwendienst Caribisch Nederland, dat een leerling-bouwplaats is. Er is voor twee SGB-leerlingen van de TMA-opleiding een leerwerkplek beschikbaar gesteld. Zij zullen in de komende maanden op de bouwplaats worden begeleid door C.T. Marchena, die binnenkort erkend zal zijn als leerbedrijf en bevoegd leermeester. Na de oplevering van de gezaghebberswoning volgt de inrichtingsperiode. Daarna kan de gezaghebber van Bonaire weer gebruik maken van de oorspronkelijke voor de gezaghebber gebouwde woning, die dan compleet gerenoveerd is en aangepast is aan de eisen die aan een moderne en veilige woning gesteld wor-

Gedeputeerde Burney el Hage, omringd door werknemers van Aannemersbedrijf C.T. Marchena, de Rijksgebouwendienst, architect Jacobs, ROA CN en Rijksdienst Caribisch Nederland bij de onthulling van het bouwboard bij de ambtswoning van de gezaghebber.

den. Het pand is dan ook geschikt voor het houden van ontvangsten door de gezaghebber.

‘Sky gazers’ nichemarkt voor Saba

THE BOTTOM — De lichtvervuiling-vrije nachtelijke hemel zou een nichemarkt kunnen zijn voor het toerisme naar het eiland. Met name voor astronomen en mensen met een passie voor de wonderen van de nachtelijke hemel. ‘Sea and Learn Saba’-docent, astronoom Stephan Martin, wekte interesse in de nachtelijke hemel met zijn presentatie over het verband tussen astronomie en conservering, afgelopen vrijdag bij Shearwater Resort.

Zaterdag, op de ‘International Observe the Moon Night’, leidde Martin een groepsexcursie naar Ladder Bay, van waar men de hemel het beste kan waarnemen. Hij legde het gebruik van de nachtelijke hemel als een sterrenkaart uit en hoe deze vaardigheid kan worden gebruikt om te rapporteren aan de internationale studie over lichtvervuiling. Martin, die een Masters degree van de University of Wyoming heeft, heeft veel gepubliceerd. Onderzoek naar infraroodstudies van donkere materie in spiraalstelsels en

zonsverduisteringen leidde hem op expedities naar Aruba, Roemenië, Zambia en Australië. Onder de heldere, nachtelijke hemel in Shearwater begon de presentatie met betoverende beelden van de Melkweg en een verklaring waarom Saba een van de geschiktste plaatsen in de wereld is om de spectaculaire wonderen van de nachtelijke hemel te ervaren. De meeste mensen in de wereld leven in een door kunstlicht vervuilde omgeving, veroorzaakt door stedelijke ontwikkeling en kunnen de nachtelijke hemel niet meer ervaren. Terwijl de koepels van kunstlicht van St. Maarten en andere naburige eilanden nog steeds te zien zijn in de verte, bieden Saba's hoge ligging en beperkte verlichting een relatief ongerept nachthemel. Martin legde uit waarom de wonderen van de nachtelijke hemel een vitale rol spelen en waarom het beschermen van de hemel tegen onnodige kunstmatige lichtvervuiling een integraal onderdeel van natuurbescherming zou moeten zijn. “Mensen, dieren

Foto: geocaribbean.about.com

Saba's hoge ligging en beperkte verlichting bieden 's nachts een relatief ongerepte hemel.

en planten zijn gevormd door deze omgeving gedurende miljarden jaren en als onderdeel van deze natuurlijke wereld hebben we de duisternis van de nacht net zo hard nodig als de zon overdag.” De isolatie van de mensheid van zijn natuurlijke wereld door lichtvervuiling is op meerdere gebieden van ons leven van invloed, maar ook op dat van vele andere soorten, vogels, insecten en planten. Als voorbeeld noemt hij de kunstlichtin-

vloed op vogeltrek en oriëntatie van insecten. Volgens Martin is het ontbreken van duisternis, dat slaaptiekort verhoogt en het dagelijkse ritme verstoort, te vergelijken met kankerverwekkers als roken. Ten slotte sprak hij over een programma voor vermindering van omgevingslichtvervuiling en over alternatieve lampen die lichtgebruik maximaliseren, in een pleidooi voor een verandering in levensstijl en een milieuvriendelijk beleid.

Stichting Kinderhuis Imeldahof Aruba

Tel: (297) 2670065 / 2670400 Fax: (297) 2670077 Noord 2, E-mail: imeldahofaruba@setarnet.aw BOBos 2170(Noord)

Wij zijn op zoek naar kandidaten voor de functie van

COÖRDINATOR PEDAGOGISCHE BEGELEIDING

Funcctie-eisen:

- HBO-SPH-diploma, of een daaraan gelijkgestelde opleiding
- Tenminste 5 jaar relevante werkervaring in soortgelijke branche
- Aantoonbaar leidinggevende en organisatorische capaciteiten
- Flexibiliteit
- Teamgeest
- Bereidheid tot het werken buiten reguliere kantoortijden en in de weekeinden
- Een veranderingsgericht persoon
- Kan zich in Papiamentto goed uiten

Taken:

- Coördineren van de uitvoering van de begeleidings- plannen van kinderen met specifieke problemen
- Samen met de groepsleiding projecten en activiteiten- programma's opstellen t.b.v. de kinderen
- Het coachen/begeleiden van de ontwikkeling van de hoofd- en groepsleiders; waaronder de coördinatie van de bijscholing
- Opstellen van periodieke rapportages van elk kind aan de plaatsende instanties
- Contact onderhouden met externe instanties
- Zo nodig waarnemen van de directeur bij afwezigheid van deze

Wij bieden:

- Een uitdagende en gevarieerde werkomgeving
- Salariëring en arbeidsvoorwaarden overeenkomstig de regeling zoals deze in overleg met de Arubaanse overheid wordt vastgesteld

Reacties

Uw brief met een verkort c.v. – waarin opgenomen de voor de functie relevante gegevens m.b.t. opleiding en werkervaring – kunt u alleen digitaal indienen binnen 14 dagen na verschijning van deze advertentie. Een uitgebreid competentieprofiel is aanwezig.

Bestuur van de Stichting Kinderhuis Imeldahof
t.a.v. mevr. Natalia E. Hernandez
Directeur van Kinderhuis Imeldahof
imeldahofaruba@setarnet.aw

Een opdracht, medische keuring en een psychologische test kunnen deel uitmaken van de sollicitatieprocedure

SKI 18 oktober 2013

Stichting Kinderhuis Imeldahof Aruba

Tel: (297) 2670065 / 2670400 Fax: (297) 2670077 Noord 2, E-mail: imeldahofaruba@setarnet.aw BOBos 2170(Noord)

Kinderhuis Imeldahof te Noord 2, Aruba, een begeleidingsinstituut waar jongens van 6 – 14 jaar en meisjes van 6 – 18 jaar tijdelijk zijn opgenomen, roept kandidaten op voor de functie van

Pedagogisch Mederwerk(st)er (full time)

Wij vragen iemand met:

- Afgeronde MBO-WW nivo 4 opleiding
- Tenminste 3 jaar ervaring als pedagogisch medewerk(st)er in Internaatwerk
- In teamverband en zelfstandig kunnen functioneren
- Affiniteit hebben in de omgang met kinderen, ouders en hun zorgkader
- Initiatief, pro-actief en doorzettingsvermogen
- Het kunnen werken op onregelmatige uren (continuidienst), tijdens de weekeinden en feestdagen te werken
- Goede beheersing van de Papiamentse en Nederlandse taal (in schrift en woord)
- Rijbewijs B en D
- De Nederlandse nationaliteit

De hoofdtaken zijn o.a.:

- Het begeleiden van de kinderen op alle vlakken corresponderend met de ontwikkelingsfase van het kind (communicatief/gedrag/lichamelijk en sociaal – emotioneel)
- het vormgeven, plannen en uitvoeren van de mentorschap van de kinderen
- het plannen en coördineren van de individuele- en groepsactiviteiten
- het onderhouden van contacten met o.a. ouders, instanties en scholen
- het deelnemen aan vergaderingen en het afleggen van externe bezoeken
- het (schriftelijk en mondeling) rapporteren over de vorderingen van de pupillen
- het verrichten van alle andere werkzaamheden die redelijkerwijze in deze functie verwacht kunnen worden.
- Een opdracht en medische keuring kan deel uitmaken van de sollicitatieprocedure.

Wij bieden:

- een prettige werksfeer
- salariëring conform overheidsregeling
- kansen op verdere bijscholing

Een sollicitatiebrief vergezeld van een CV en kopieën van behaalde diploma's en/of certificaten van de kandida(a)t(e) kan, binnen twee (2) weken na het verschijnen van deze advertentie, gericht worden aan:

het Bestuur van de Stichting Kinderhuis Imeldahof
d.t.k.v. de directeur van Kinderhuis Imeldahof
mevr. Natalia E. Hernandez
Noord 2

SKI 18 oktober 2013

**Fundacion
Arubano di
Esnan
Visualmente
Incapacita**

Primavera 233, Aruba
Tel.(297)582-5222/
582-5051,
fax (297)582-0306
e-mail:
favi@setarnet.aw
website:
<http://www.favi.org>

Nazi krijgt levenslang voor bloedbad

ROME — Een 90-jarige Duitse ex-militair is gisteren veroordeeld tot een levenslange gevangenisstraf voor een bloedbad tijdens de Tweede Wereldoorlog. Korporaal Alfred Stork was in september 1943 betrokken bij de executie van 117 Italiaanse militairen op het Griekse eiland Kefalonia. Een militaire recht-bank in Rome bevond hem schuldig.

Dat meldden Duitse en Italiaanse media. Stork had in 2005 tegenover het Duitse Openbaar Ministerie toegegeven dat hij lid van het executiecommando was. De advocaat van Stork had om vrijspraak gevraagd. Hij zei dat zijn cliënt van Adolf Hitler persoonlijk het bevel had gekregen om de Italianen dood te schieten. Weigeren

zou zijn eigen dood hebben betekend. Stork moet de nabestaanden ook een schadevergoeding betalen. De hoogte daarvan wordt later vastgesteld. De kans dat Stork zijn levenslange celstraf ooit moet uitzitten, is buitengewoon klein. Stork woont in Duitsland, dat geen onderdanen uitlevert aan andere landen. De veroordeling gebeurde bij

verstek. Nazi-Duitsland en het fascistische Italië waren jarenlang bondgenoten. Samen veroverden ze in 1941 Griekenland. In september 1943 gaf Italië zich over aan de geallieerden. Een week later opende het Duitse leger de aanval op de Italiaanse militairen op het Griekse eiland Kefalonia. De Italianen werden eenvoudig verslagen. Ongeveer 5000 van hen werden ter plekke geëxecuteerd. Volgens nazi-Duitsland waren ze schuldig aan verraad. Het bloedbad speelt een belangrijke rol in het boek Captain Corelli's Mandolin en de verfilming daarvan.

Buurman van ontvoerder blijkt moordenaar

CLEVELAND — De Amerikaanse ontvoerder en serie-verkrachter Ariel Castro, die jarenlang drie vrouwen gevangen hield en misbruikte in zijn huis in Cleveland, blijkt niet de enige in zijn omgeving met een besmeurd verleden. Zijn buurman is aangeklaagd voor het vermoorden van twee vrouwen en het verkrachten van twee meisjes in de jaren negentig. Dat heeft de Amerikaanse recherche FBI gisteren bekendgemaakt.

Elias Acevedo (49) zou in 1994 een 30-jarige buurvrouw hebben vermoord. Een jaar later bracht hij volgens de politie een zwanger 18-jarig meisje om het leven. Ook zou hij twee meisjes van 11 en 8 herhaaldelijk hebben misbruikt. Verder wordt hij verdacht van het ver-

krachten van zijn schoonzus. Acevedo heeft bekend en ontkent daardoor de doodstraf. In mei werden drie vrouwen bevrijd uit de woning van Castro aan Seymour Avenue in Cleveland. Ze waren respectievelijk in 2002, 2003 en 2004 verdwenen. Bij één van hen had hij een kind ver-

wekt. Dat meisje was 6 jaar toen ze werd gered. Castro werd veroordeeld tot levenslang en 1000 jaar celstraf. Een maand na het vonnis pleegde hij zelfmoord. Na de vondst van de ontvoerde vrouwen besloot de politie om onopgeloste misdrijven in de omgeving te onderzoeken. Ze spraken met de burens en ontdekten dat Acevedo in het verleden was veroordeeld voor zedenmisdrijven. Hij had moeten doorgeven waar hij woonde, maar dat had hij niet gedaan. DNA-onderzoek bracht Acevedo vervolgens in ver-

band met de moorden en verkrachtingen. Zijn sporen konden worden gekoppeld aan de verkrachting van zijn schoonzus in 1993. Die gebeurde vlakbij Seymour Avenue. Een eindje verderop werd een jaar later het lichaam van Acevedo's buurvrouw gevonden. Kort na die moord verdween de zwangere jonge vrouw. Ze werd voor het laatst gezien in januari 1995 in de buurt van Seymour Avenue. Haar lichaam werd pas vorige week gevonden, toen Acevedo de politie naar een rioolput leidde.

Mollen winnen televisieprijs

Presentator Art Rooijakkers (m) en de cast van Wie is de Mol.

AMSTERDAM — Het was de avond van de 'Mollen' gisteren tijdens het 48e Gouden Televizier-Ring Gala in het Amsterdamse theater Carré. Na zeven nominaties ging Wie is de Mol? (AVRO) er eindelijk met de Gouden Televizier-Ring voor beste televisieprogramma van het jaar vandoor.

Presentator Art Rooijakkers kreeg de felbegeerde ring, volgens traditie een ontwerp van kunstenaar Anneke Schat, uit handen van voormalig Journaal-presentatrice Sacha de Boer. "Het werd tijd ook, zeg", zei hij. Van de zeven nominaties waren er vijf op rij. "Volgend jaar eindelijk een gala zonder Wie is de Mol? in Carré", stelde Rooijakkers. Hij noemde het 'fantastisch' eindelijk een keer te winnen. "We zijn echt ontzettend blij."

Hollande: Leonarda mag terugkomen

PARIJS — De vijftienjarige Leonarda Dibrani uit Kosovo mag terugkeren naar Frankrijk, als ze daarom vraagt. Dat heeft de Franse president François Hollande vandaag gezegd. De politie pakte haar op tijdens een schoolreisje, voor de ogen van haar klasgenoten, en zette haar en haar familie uit.

"Er is geen fout gemaakt bij de uitzetting van het meisje. Maar het heeft gemankeerd aan gezond verstand. De wet moet worden gerespecteerd en geldt voor iedereen. Maar als ze erom vraagt en in het kader van haar schoolopleiding, zal Leonarda weer worden ontvangen in Frankrijk." Hollande voegde daar echter aan toe dat dat niet geldt voor haar familie, meldt dagblad *Le Figaro*. Duizenden Fransen zijn de afgelopen week de straat opgegaan om te protesteren tegen de uitzetting van het meisje. De minister van Binnenlandse Zaken Manuel Valls is door de actie en door zijn strenge beleid tegen illegale buitenlanders omstreden binnen de Socialistische Partij van Hollande.

vandoor gingen. Presentatrice Linda de Mol (RTL4) won de Zilveren Televizier-Ster bij de vrouwen en haar neefje Johnny de Mol (SBS6) kreeg de eer bij de mannen. Voor hem was het de eerste keer dat hij de prijs mee naar huis nam. Zijn tante won al twee keer eerder. Wendy van Dijk, Chantal Janzen, Jeroen van Koningsbrugge (allen RTL4) en Art Rooijakkers (AVRO) maakten ook kans de beste tv-man of tv-vrouw te worden. Vorig jaar wonnen Ali B en Yvon Jaspers. De Televizier Talent Award voor beste nieuwkomer op televisie ging naar Kees Tol. Eveneens een 'Mol', want dat was hij vorig sei-

zoen in Wie is de Mol?. Ook Ferry Doedens en Pieter Derks waren in de race. Het Sinterklaasjournaal (NTR) sleepte de Gouden Stuiver voor beste jeugdprogramma van het jaar in de wacht. Checkpoint (EO) en Junior Masterchef (Net5) maakten ook kans. Hockeyster Naomi van As overhandigde de prijs aan presentatrice Dieuwertje Blok. Een jaar eerder ging de onderscheiding naar Het Klokhuis. Kim-Lian van der Meij presenteerde de 48e editie van het gala. Ze opende de avond met een spectaculaire act. Organisator van de belangrijkste televisieprijs is de tv-gids Televizier.

Staatsbegrafenis voor oud-premier België

GENT — Vandaag vond de staatsbegrafenis plaats van de vorige week overleden oud-premier van België, Wilfried Martens. Bij de dienst in de Sint-Baafskathedraal in Gent waren naast Belgische politici onder anderen oud-premier Jan Peter Balkenende en de Duitse bondskanselier Angela Merkel aanwezig.

Merkel sprak ook tijdens de plechtigheid. Andere sprekers waren onder anderen de voorzitter van de Europese Raad, Herman Van Rompuy, en de voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Barroso. Deze politici behoren tot dezelfde politieke familie als de christendemocraat Martens.

Hij was de langstzittende premier van België. De Vlaamse christendemocraat regeerde met een korte on-

Foto: AFP

Oud-premier Wilfried Martens van België op een foto van juli dit jaar.

derbreking van 1979 tot 1992. Martens ging na zijn regeerperiode in de Europese politiek. Zo was hij voorzitter

van de christendemocratische Europese Volkspartij (EVP). Hij stierf op 77-jarige leeftijd.

Peru denkt aan verbod haaienvangst

LIMA — Peru overweegt het vangen van haaien voorlopig te verbieden. Dat heeft de onderminister voor visserij van het Zuid-Amerikaanse land gisteren gezegd.

Een dierenbeschermingsorganisatie had donderdag gemeld dat Peruaanse vissers elk jaar 7000 tot 15.000 dolfinen doden. Hun vlees en vet worden gebruikt als

lokaas om haaien te vangen. "We zullen deze misdadigers vervolgen. We overwegen alle acties, van beperkingen tot in extreme gevallen het verbod op haaienvangst", zei

onderminister Paul Phum-piu. In Peru is de jacht op dolfinen verboden, maar toch hebben meer dan 500 vissers zich erin gespecialiseerd, aldus de organisatie Mundo Azul. Vooral de blauwe haai laat zich goed vangen met wat dolfinenvlees als lokaas.

Caribbean Accounting & Tax Consultants N.V.
ACCOUNTING • TAXES • PAYROLL • CONSULTANCY

Caribbean Accounting & Tax Consultants N.V. (CATC) verleent sinds 1994 een gevarieerd aanbod van financieel-administratieve diensten en belastingadviezen. Wij zijn een sterk groeiende en dynamische organisatie en kenmerken ons door onze professionele en nuchtere aanpak in combinatie met een positieve en collegiale werksfeer.

Voor onze accountantsafdeling hebben wij ruimte voor een ervaren:

Junior / Senior accountant

Heb je:

- een (afgeronde) SPD, HEAO/BA, FEF, EPI of MBA opleiding of niveau en werkervaring
- goede contactuele eigenschappen in het Nederlands, Papiamentu en Engels
- een hoge mate van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid met betrekking tot kwaliteit en tijdigheid van administratieve gegevens en rapportages
- een kritische en analytische instelling en een goede teamgeest
-
- ervaring met accounting software als QuickBooks

Stuur dan je sollicitatie (CV en foto) naar Caribbean Accounting & Tax Consultants N.V. ter attentie van mevrouw Jo-Anne Figaroa, J.E. Irausquin Blvd 20-A, of per email naar jo-anne@catcaruba.com.

Een assessment kan deel uitmaken van het selectieproces.

J.E. Irausquin Blvd 20-A Aruba / www.catcaruba.com / Tel.: (297) 527 5500 / Fax : (297) 527 5555

Gemeenschappelijk Hof van Justitie

Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, St. Maarten en van Bonaire, St. Eustatius en Saba is belast met de rechtspraak in het gehele Caribische gedeelte van het Koninkrijk der Nederlanden.

Het Gemeenschappelijk Hof werkt als een verzelfstandigde organisatie ter verdere professionalisering en efficiëntie van de rechtspraak.

Voor het Gemeenschappelijk Hof, standplaats Aruba roepen wij kandidaten op voor de volgende functie:

Juridisch Medewerker (m/v)

De werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de afdeling Juridische Ondersteuning van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie (HOJF). De afdeling Juridische ondersteuning is belast met het voorbereiden van zittingen binnen de juridische kaders, de administratieve organisatorische regels en interne procedures van het HOJF.

De Functie:

- Het beoordelen van formele en materiële aspecten van processtukken;
- Het adviseren van de rechter over bijzonderheden bij de zaken en over relevante jurisprudentie;
- Het verzamelen van aanvullende gegevens;
- Het verrichten van voorbereidende onderzoeken.
- Het bewaken van de procedure ter terechtzitting;
- Het verschaffen van aanvullende informatie indien noodzakelijk;
- Het deelnemen aan de beraadslagingen in de raadkamer;
- Het opstellen van processen-verbaal op van de zitting en van het behandelde in de raadkamer.
- Het concipiëren van vonnissen, bereid beschikkingen en uitspraken en processen-verbaal;
- Het redigeren van overwegingen op aanwijzing van de rechter;
- Het opstellen van (alimentatie)berekeningen.

Wat wordt van u verwacht:

- Opleiding: HBO;
- Werkervaring: ruime werkervaring (tenminste 3 jaar) in een juridische functie;
- Theoretische- en toepassingsgerichte kennis van het vakgebied en van de maatschappelijke en economische en politiek-bestuurlijke dimensies van de rechtspraak;
- Kennis van de taak, organisatie en werkwijze van de rechtbank op het specifieke rechtsgebied;
- Vaardigheid in de voorbereiding van zittingen en het opstellen van juridische adviezen;
- Vaardigheid in het fungeren als griffier;
- Vaardigheid in het concipiëren en redigeren van beschikkingen e.d.

Arbeidsvoorwaarden:

- Secundaire arbeidsvoorwaarden conform het personeelsreglement 2010 van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie;
- Een medische keuring en een antecedentenonderzoek maken deel uit van de sollicitatieprocedure.

Als u geïnteresseerd bent in deze functie, dan kunt u uw belangstelling kenbaar maken door uw sollicitatie met cv uiterlijk 30 oktober 2013 ter attentie van dhr. A.A. Leonardo, Vestigingsmanager (wnd.) van het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba, te Wayaca 33-E. Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met mw. E.P. Croes-Kelly, Medewerker Personeelszaken, telf.: +297-5822294.

Auto ontdekt onder ‘klimopberg’ op parkeerplaats

Politie en omstanders kijken naar met klimop begroeide auto.

De politie in China deed een bijzondere ontdekking deze week. Op een parkeerplaats in de stad Chengdu troffen ze een auto die helemaal overwoekerd was door een klimop. Tot dan toe was de groene

‘berg’ blijkbaar niemand opgevallen. De politie vermoedt dat de wagen er al meer dan een jaar geleden werd achtergelaten. Na een fikse snoeibeurt hoopt men de eigenaar alsnog op te sporen.

Prins wil met dieren praten

De Belgische prins Laurent zou willen communiceren met dieren. “Kun jij je even inbeelden wat de intellectuele rijkdom zou zijn om te kunnen spreken met een inktvis, zijn ervaringen te delen, te kunnen praten met een mug of met een vogel of een walvis?”, zei de broer van koning Filip in een in-

terview. Dat interview werd afgenomen door zijn eigen vrouw, prinses Claire, en is ter gelegenheid van de 50e verjaardag van de prins gepubliceerd op de website van de Stichting Prins Laurent. Met die stichting wil de prins de relatie tussen mens en dier verbeteren.

Angst voor clowns

In het Britse Leighton Buzzard zijn alle posters van een bezoekend circus verwijderd, omdat een vrouw lijdt aan coulrofobie: angst voor clowns. De vrouw had bij het stadsbestuur geklaagd dat de afbeelding van de clown op de posters haar leven flink overhoop gooide. Ze kon niet meer

door haar dorp lopen of rijden zonder angstaanvallen te krijgen. Ze kreeg haar gelijk en de gemeente liet alle posters verwijderen. Aan de boze circusdirecteur werd verteld dat hij best nieuwe posters op mocht hangen, maar dan zonder afbeelding van een clown erop.

Uw plaats in de bioscoop verradt een hoop

Lekker halverwege, recht voor het doek? Of voorin: onderuithangen en omhoog kijken? Wie denkt dat het kiezen van een stoel in de bioscoop alleen om het zicht op het filmdoek gaat, heeft het mis. Volgens de Japanse psychologe Hiromi Mizuki, die er onderzoek naar heeft gedaan, zegt de stoelkeuze veel over iemands persoonlijkheid.

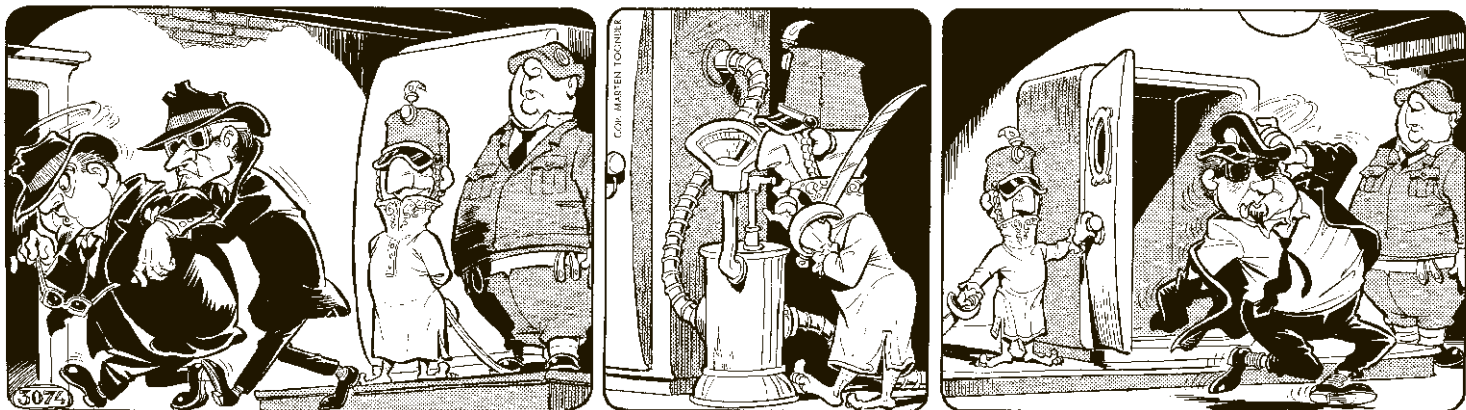
Foto: Shutterstock

Wie een plek kiest in het midden van de zaal is zelfverzekerd en beslist. De middelste stoelen worden beschouwd als de beste plaatsen en dus moet je op voorhand reserveren of op tijd komen om er eentje te bemachtigen. Wie dat doet, toont dat hij assertief is en op voorhand plant, wat overeenkomt met een zelfverzekerde en besliste persoonlijkheid. Wie een plek kiest achteraan in de zaal, in het midden van de rij, is eerder kalm en gereserveerd. Deze stoelen zijn ver weg van de actie. Dat wijst erop dat je lichtjes verlegen bent en bang bent om beïnvloed te worden door iemand anders. Wie een plek kiest op

de eerste rij in het midden is sociaal en actief. Het scherm vult je hele gezichtsveld en wie dit kiest, wil constant in contact staan met anderen. Wie een plek kiest op de middelste rijen aan de uiteinden heeft behoefte aan ruimte. Deze personen trekken alleen op met mensen bij wie ze zichzelf kunnen zijn. Wie achteraan in een hoek gaat zitten wil alles weten, maar heeft niet genoeg zelfvertrouwen om mee te doen. Wie daarentegen een plek kiest vooraan in een hoekje, is iemand die aanvaardt dat hem ongemakkelijke dingen overkomen.

Koning Hollewijn en het Rakettenmysterie

Door Marten Toonder

Nauwelijks liet generaal Hoetentoeter de hand van Nummer Een los, of deze haastte zich mompelend naar buiten. Zijn voorbeeld werd gevolgd door Nummer Twee. Hij was nog niet erg vast ter been door de proeven die hij op de draaistoel had ondergaan, maar toch zag ook hij kans om schielijk te verdwijnen. “Flinke kaerels, die lui van de BVD,” zei Hoetentoeter waarderend. “Kennen geen getalm, alleen Plicht. Ferm achter spinnen aen. Goed zo!” Zijn prijzende woorden werden onderbroken door een zacht

geklap dat uit de luchtdichte cabine klonk. “Daer zit iemand in!” stelde de legeroverste vast. “En de vent zit waaratje haest zonder lucht!” Door enkele geoeffende handgrepen herstelde hij de normale druk in de cabine en opende de deur. Er kwam iemand naar buiten wankelen die een donkere bril en andere vermommingsverschijnselen droeg — en Hoetentoeter sloeg hem verast gade. “Nóg een beampte van de BVD,” stelde hij vast. “Ze zijn wel actief vannacht!”

Mensen

Reuzenpad of handtasje

Foto's: AFP

Australische reuzenpadden worden door de Poolse modeontwerpster Monika Jarosz gebruikt om tassen en portemonnees van te maken. De padden worden opgeslagen voordat ze een kleurtje krijgen bij de Alric-leerlooiery door Jean-Charles Duchene. Hij is gespecialiseerd in luxeproducten. De paddenmode is gemaakt voor Kobja, een mode-accessoireshuis, beheerd door de Poolse modeontwerpster Monika Jarosz. De Australische reuzenpad vormt een ware bedreiging voor de flora en fauna in dat land. Circa 3000 exemplaren werden in 1930 in het noordoosten van Australië uitgezet om een kevertje te bestrijden dat het graan opat. Het middel bleek erger dan de kwaal. De pad at alles, behalve het kevertje. Bovendien zorgde de pad juist voor nog meer problemen: het dier bleek uiterst giftig. Krokodillen, vogels, honden en katten leggen het loodje als ze er zelfs maar aan likken. En de pad vermenigvuldigt en verspreidt zich razendsnel en is daarmee een ware plaag. In 2008 vond de Nederlandse student Jordy Groffen een oplossing om die plaag te bestrijden. De student dier- en veehouderij vond het antwoord tijdens zijn dagenlange trektochten door de Australische bush. “Tijdens de sectie van de reuzenpadden ontdekte ik een worm in hun longen”, aldus Groffen. “Kleine padden gaan dood aan deze longworm; volwassen exemplaren worden minder groot en verplaatsen zich moeilijker.” Het bleek de oplossing. Groffen vangt besmette dieren en zet die uit tussen een gezonde populatie reuzenpadden. “Zo besmetten ze elkaar en sterven langzaam uit. Heel simpel.”

Overvaller zoekt tips vooraf

Een vrouw uit het Engelse Weymouth is opgepakt nadat ze samen met twee anderen een bank had beroofd. Daarvoor had ze op haar computer gezocht naar tips voor bankberoving. Het drietal werd gistermiddag in het huis van Sarah McLoud gearresteerd, vijf uur na een ongewapende overval op de Weymouth Bank. Op de computer van McLoud vond de politie achteraf de antwoorden op zoekopdrachten, zoals: ‘Wat

gebeurt er als je een bank berooft’, ‘Wat gebeurt er als je inbreekt in een huis’ en ‘Wat gebeurt er als je een drugsdealer overvalt’. In haar huis vond de politie verder het buitgemaakte geld en kleding die tijdens de overval zou zijn gedragen. De politie vond ook heroïne in het huis, bestemd voor de verkoop. McLoud en handlager Robert Owens zijn beiden vastgezet. De borg bedraagt 7.410 euro per persoon. Daniel Murphy,

de derde verdachte, is opgepakt wegens het besturen van de vluchtauto, meldt de website. Deze week moet het drietal voorkomen.

Weduwe moet Sudoku-puzzel van grafsteen verwijderen

Een weduwe uit de Britse plaats Farndon moet van de gemeente een Sudoku-puzzel en een wiskundige formule verwijderen van de grafsteen van haar man. Dat meldt *Chester Chronicle* donderdag. De autoriteiten vinden dat de grafsteen niet bij de rest van de begraafplaats past. De man van Angela Robinson overleed in 2012 op 66-jarige leeftijd. Allan was voor zijn dood wiskundige en gek op getallen en Sudoku's. Daarom besloot zijn

vrouw de grafsteen van de puzzel en formule te voorzien. Robinson ontving een boze brief van de gemeente. Die nam het besluit zodat de ‘hoge normen van de begraafplaats voor iedereen gewaarborgd blijven’. “Het is zo onnodig. Die Sudoku is zo'n vijf centimeter groot en die formule bestaat maar uit een regeltje. Hoe kunnen ze nou zeggen dat wat wij op die grafsteen hebben gezet, afbreuk doet aan de rest van de begraafplaats”, zegt ze tegenover de website.

Lottowinnaar moet delen met ex

Een Duitser, die een miljoen euro heeft gewonnen in de Lotto, moet een deel daarvan aan zijn ex-vrouw geven. Dat heeft het federale gerechtshof in Karlsruhe besloten. De man, die anoniem wil blijven, wilde het bedrag delen met zijn huidige vriendin. Het echtpaar woont al acht jaar niet meer bij elkaar, maar de officiële scheidingspapieren werden pas onlangs getekend. Twee maanden eerder had de man de prijs in de Lotto gewonnen. Omdat de twee officieel nog getrouwd waren

toen de prijs werd gewonnen, eiste de vrouw 242.500 euro van haar ex. Een lagere rechtbank stelde haar in eerste instantie in het ongelijk, waarna ze naar het gerechtshof stapte. De man moet niet alleen zijn ex betalen, hij draait ook op voor de kosten van het proces. De zaak zou eerst achter gesloten deuren worden behandeld, maar omdat er zo veel belangstelling van de Duitse media was, werd de zitting toch openbaar. De lottowinnaar en zijn ex waren niet in de rechtszaal aanwezig.

Husky krijgt speelkameraadje van eigen pels

Foto: EOS

Het haar van je ruiende hond hoeft niet noodzakelijk een vloek te zijn. Een Japanner heeft van het overal rondslingerende haar immers een poppetje gemaakt dat overigens erg goed lijkt op het origineel. En zo te zien heeft de husky het best naar zijn zin met zijn nieuwe speelkameraadje.

Buckles

By David Gilbert

Beetle baily

By Mort Walker

Tina's groove

By Rina Piccolo

Baby blues

Door Jerry Scott & Rick Kirkman

Euro

Optimistisch

AMSTERDAM — De Europese aandelenbeurzen wisten gisteren na de verliesbeurt van een dag eerder de opmars weer voort te zetten. De handel trok zich op aan een meevallende groei in China en positieve kwartaalberichten van toonaangevende Amerikaanse bedrijven als General Electric en Morgan Stanley. In Amsterdam werden de resultaten van kabelbedrijf Ziggo goed ontvangen en de AEX sloot op een recordstand. KPN wist zich niet te herstellen van de verliezen van donderdag. De AEX-index in Amsterdam sloot 0,8 procent hoger op 385,73 punten, de hoogste slotkoers van het jaar. Op 19 september tikte de hoofdgraadmeter van het Damrak met 385,90 punten nog de hoogste tussenstand van 2013 aan. De MidKap steeg met 0,9 procent tot 590,80 punten. De beurzen in Frankfurt, Londen en Parijs klommen tussen 0,6 en 1,1 procent. De Europese markten volgden de koersstijgingen in Azië, waar de Chinese economie in het derde kwartaal van 2013 een groei liet zien van 7,8 procent. In het voorgaande kwartaal groeide de tweede economie van de wereld met 7,5 procent. Ziggo, dat eerder deze week een overnamevoorstel van Liberty Global afsloe, kreeg er 2 procent bij en was daarmee koploper in de AEX. De resultaten voldeden volgens analisten van Rabobank aan de verwachtingen. Daarbij trok Ziggo meer nieuwe klanten aan dan verwacht. Ook hield de kabelaar vast aan de verwachtingen voor het hele jaar. De euro was 1,3695 dollar waard, tegen 1,3665 dollar bij het slot van de Europese beurshandel op donderdag. De prijs van Amerikaanse olie krom 0,2 procent op 100,89 dollar per vat. Brentolie werd 0,4 procent duurder, op 109,51 dollar.

Wall Street

Recordstand

NEW YORK — De brede S&P 500-index in New York sloot gisteren op een nieuwe recordstand. De graadmeter werd gestuwd door een stralend Google dat de dag met een plus van bijna 14 procent afsloot na sterke kwartaalcijfers. De stemming werd verder gesteund door opbeurende resultaten van onder meer Morgan Stanley en General Electric. Beleggers leken ook opgelucht door berichten dat de Federal Reserve voorlopig afziet van het afbouwen van de steun voor de economie. De Dow-Jonesindex eindigde met een bescheiden plus van 0,2 procent op 15399,65 punten. De S&P 500 kreeg er 0,7 procent bij en sloot op 1744,50 punten, de hoogste stand van dit jaar. Technologiegraadmeter Nasdaq krom 1,3 procent tot 3914,278 punten. Google maakte een sprong van ruim 13,8 procent en noteerde voor het eerst boven de 1000 dollar. Het internetbedrijf maakte donderdag bekend in het derde kwartaal een fors hogere winst en omzet te hebben gerealiseerd. Het bedrijf profiteerde van stijgende inkomsten uit advertenties voor mobiele telefoons en uit promotievideo's. Een groot aantal banken en effectenkantoren verhoogde na de goede resultaten hun koersdoelen voor Google. Deutsche Bank zetten hun koersdoel maar liefst 26 procent hoger. De euro was gisteren 1,3684 dollar waard, tegen 1,3695 bij het sluiten van de Europese aandelenbeurzen. De prijs van Amerikaanse olie krom 0,2 procent tot 100,83 dollar per vat. Brentolie werd 0,9 procent duurder, op 110,05 dollar.

Nobelprijswinnaar: Bezuinigingen zijn fout

AMSTERDAM — Overheden slaan de plank mis met hun bezuinigingsbeleid. In de recessie moeten de uitgaven worden verhoogd om de economie te stimuleren. Dat stelde Robert Shiller, eerder deze week winnaar van de Nobelprijs voor Economie, gisteren tijdens een lezing in Amsterdam.

“Het bezuinigingsbeleid is een grote fout”, zei Shiller tegen een omvangrijk publiek in het gebouw van De Nederlandsche Bank. “We zouden met behulp van hogere belastingen de uitgaven, bijvoorbeeld aan infrastructuur, moeten verhogen om zo de economie te stimuleren. Maar kennelijk is het onmogelijk om belastingen te verhogen, vooral in de Verenigde Staten. In dat geval vind ik dat we ons niet zo druk moeten maken om de staatsschuld.”

Shiller won zijn Nobelprijs samen met twee andere economen voor onderzoek naar bubbels op de financiële markten. Die ontstaan volgens de Amerikaan als een epidemie, waarbij steeds meer mensen besmet raken door stijgende prijzen en verhalen in de media. “Mensen worden gedreven door spijt, jaloezie en twijfel. Dat zie je altijd en overal. Je wilt geen kans op een goede deal missen en je bent jaloers als iemand in één klap meer geld verdient dan jij met

een jaar werken bij elkaar krijgt.” Het grote probleem is dat mensen niet goed zijn in het voorspellen van prijzen. “In 2003 dachten mensen dat de huizenprijzen in de tien volgende jaren met 12 procent per jaar zouden stijgen. Een fantastische investering dus. Maar de prijzen gingen vervolgens juist sterk omlaag. Dat had niemand verwacht”, aldus de econoom, die niet nalaat aan te geven dat hij in 2005 publiekelijk voorspelde dat huizenprijzen in de VS zouden halveren. Shiller waarschuwde bij zijn lezing voor de groeiende ongelijkheid in de wereld. “In Nederland is het nog niet zo erg als in de VS, maar dat kan het wel

worden. Daar zou nu al over nagedacht moeten worden. Bijvoorbeeld door vast te leggen dat de belasting voor de rijksten omhoog gaat als de ongelijkheid een bepaald niveau bereikt.” In de toekomst kan een top-tarief van 75 of misschien zelfs 90 procent in de inkomstenbelasting een volkomen rechtvaardig antwoord zijn op groeiende ongelijkheid, vindt de econoom. “Dat tarief kun je koppelen aan een aftrek voor goede doelen. Op die manier stel je multimiljardairs voor de keus: of je geeft je geld weg, of we pakken 90 procent als belasting. Dat haalt de lol niet uit het opzetten van een groot bedrijf of het verdienen van dat geld.”

Suikerexport Brazilië in gevaar

Foto: AFP

SAO PAULO — In een grote opslagterminal voor suiker in Brazilië heeft gisteren een omvangrijke brand gewoed. Daardoor zou mogelijk de export van zo'n 10 miljoen ton suiker worden gehinderd, zo maakte Copersucar, de eigenaar van de terminal, gisteren bekend. Een groot deel van de infrastructuur in de terminal, een van de grootste ter wereld, zou zijn verwoest. De brand begon in een opslagruimte voor 300.000 ton suiker, maar verspreide zich vervolgens naar andere opslagplaatsen. De brand is inmiddels onder controle, maar zal volgens Copersucar nog wel enkele dagen doorbranden.

Chevron slaat terug in milieuproces

NEW YORK — Twee jaar na de veroordeling tot een schadevergoeding van miljarden dollars gaat Chevron in de tegenaanval. De Amerikaanse multinational was veroordeeld voor milieuschade in het Ecuadoraanse Amazonegebied. Nu zegt het bedrijf dat de inheemse slachtoffers rechters hebben proberen om te kopen.

Chevron werd in 2011 in Ecuador veroordeeld tot een recordschadevergoeding van 18 miljard dollar voor zware olievervuiling in de jaren zeventig en tachtig in het Amazonegebied. De multinational weigert te betalen. Aangezien Chevron geen eigendommen heeft in Ecuador en beslaglegging in dat land dus niet mogelijk is, probeert de groep Ecuadoranen die 30.000 inheemse slachtoffers vertegenwoordigt, in de VS aan zijn centen te geraken.

Omkoping

Chevron pareert die poging door zelf een zaak aan te spannen tegen de slachtoffers en hun Amerikaanse advocaat Steven Donziger. Het bedrijf zegt dat ze de Ecuadoraanse rechters hebben

proberen om te kopen. Het beschuldigt hen van fraude en afpersing. Begin deze maand besliste rechter Lewis Kaplan, die Chevron al eens gelijk gaf, dat het een proces zonder jury zou worden. “Dit proces is een klucht”, zegt Paul Paz y Miño van Amazon Watch, een organisatie die de inheemse Ecuadoranen adviseert. “Chevron is er na jaren aandringen in geslaagd een proces te krijgen waarin de oorspronkelijke klagers het niet over de bewijzen mogen hebben. Er is geen enkel bewijs van fraude.”

Texaco

Volgens Donziger en zijn cliënten gaat het om een zoveelste afleidingsmanoeuvre. De zaak begon al in

1993 en wordt wel eens het milieuproces van de eeuw genoemd. Chevron werd veroordeeld voor de vervuiling die haar filiaal Texaco heeft veroorzaakt bij de oliewinning in het Ecuadoraanse Amazonegebied. In de provincies Sucumbios en Orellana, in het noordoosten van het land, pompte Texaco gedurende 26 jaar olie op, van 1964 tot 1990. Bij de boringen zijn miljarden liters giftige afvalstoffen in de rivieren geloosd, zeiden de aanklagers in het Ecuadoraanse proces. Dat zou hebben geleid tot de mislukking van oogsten, het sterven van vee en stijging van het aantal kankerpatiënten in de regio.

Geen jurisdictie

Han Shan, een woordvoerder van de Ecuadoranen in New York, noemt de tegenaanval van Chevron cynisch. Op een filmopname met een verborgen camera was in 2009 te zien hoe een medewerker van Chevron zelf een Ecuadoraanse rechter probeerde

om te kopen.

Chevron vecht de Ecuadoraanse eisen op verschillende fronten, in verschillende landen, aan. In een van de zaken kreeg het bedrijf al eens gelijk van rechter Kaplan. In maart 2011 maakte hij tijdelijk de uitvoering van de Ecuadoraanse uitspraak onmogelijk. Een andere rechtbank herriep die beslissing. Daardoor werd het voor de slachtoffers mogelijk om naar de Amerikaanse rechtbank te trekken. “Ik denk niet dat Kaplan ons een eerlijk proces zal geven”, zegt Shan. “Ik denk dat zijn oordeel al vaststaat.” Maar als de rechter de Ecuadoranen opnieuw ongelijk geeft, dan heeft Shan er alle vertrouwen in dat ook die beslissing wordt teruggedraaid. De vorige keer heeft die andere rechter duidelijk gesteld dat een Amerikaanse rechtbank niet dient om in beroep te gaan tegen een Ecuadoraanse beslissing ‘en geen enkele jurisdictie heeft om dit soort beslissingen te nemen’, zegt Shan.

Boeing schroeft productie terug

CHICAGO — De Amerikaanse vliegtuigproducent Boeing schroeft de productie van de 747-8 jumbojet voor de tweede keer dit jaar terug door een teruglopende vraag naar het viermotorige toestel. De productie komt nu op 1,5 vliegtuig per maand, een aantal dat wordt gehandhaafd tot en met 2015, aldus het concern. Dat betekent een productiedaling van 14 procent ten op-

zichte van april, toen Boeing aankondigde 1,75 vliegtuigen per maand van zijn grootste model ooit te willen maken, en een daling van 25 procent van de productie sinds begin 2013. Boeing's taak wordt bemoeilijkt doordat luchtvaartmaatschappijen vaker kiezen voor zuinigere tweemotorige vliegtuigen, die dezelfde afstanden kunnen vliegen als de duurdere viermotorige jets.

Nieuwe commissarissen bij SNS Reaal

UTRECHT — Vier van de acht commissarissen van SNS Reaal, onder wie president-commissaris Piero Overmars, treden per 1 november af. Op diezelfde datum treden drie nieuwe leden toe tot de raad van commissarissen, die voortaan uit zeven personen zal bestaan. Dat maakte de genationaliseerde bank en verzekeraar gisteren bekend.

Voormalig ABN Amro-bestuurder Overmars was waarnemend voorzitter van de raad van commissarissen sinds het vertrek van Rob Zwartendijk. Die stapte op na de nationalisatie van het SNS Reaal begin februari. De nieuwe president-commissaris is Jan Nooitgedagt, voormalig financieel directeur van Aegon. Ook de andere twee nieuwe commissarissen hebben een stevige financiële achtergrond. Jan van Rutte is onder meer financieel directeur van ABN Amro geweest en Monika Milz werkte in ver-

scheidene directiefuncties bij Rabobank en eveneens ABN Amro. De commissarissen die met Overmars afscheid nemen zijn Herna Verhagen (bestuursvoorzitter PostNL), Robert Jan van de Kraats (financieel directeur Randstad), en Jaap Lagerweij. Volgens een woordvoester van SNS was het ‘een goed moment’ voor hen om afscheid te nemen. Het nationalisatieproces is voltooid en de Nederlandse staat heeft als enige aandeelhouder een herstructureringsplan ingediend bij de Europese Commissie. De scheidende commissarissen hebben alle vier ‘langere tijd meegelopen’ bij het financiële concern, aldus de zegsvrouw. Bestuursvoorzitter Gerard van Olphen bedankte de vertrekkende commissarissen. “Ik waardeer het zeer dat zij ook na de nationalisatie hun verantwoordelijkheid hebben opgepakt om de continuïteit in de raad van commissarissen te waarborgen”, zei hij. Nooitgedagt, Van Rutte en Milz zijn volgens Van Olphen ‘waardige opvolgers’.

Google overtreft zichzelf op beurs

NEW YORK — Het aandeel Google is gisteren op de beurs in New York met ruim 13,8 procent gestegen. Beleggers zagen brood in het aandeel na de sterke kwartaalresultaten die Google donderdag nabeurs publiceerde. Het aandeel van de internetonderneming noteerde gisteren voor het eerst boven de 1000 dollar. Google meldde donderdag in het derde kwartaal een omzet te hebben geboekt van 14,9 miljard dollar, 12 procent meer dan in dezelfde periode vorig jaar. De nettowinst

steeg met 36 procent op jaarbasis tot 3 miljard dollar. Het bedrijf lijkt te profiteren van stijgende inkomsten uit advertenties voor mobiele telefoons en uit promotievideo's. Zeker zestien banken en effectenkantoren verhoogden na de goede resultaten hun koersdoelen voor Google. Deutsche Bank zette zijn koersdoel maar liefst 26 procent hoger. De koerssprong van Google van gisteren was de grootste tot nu toe en het aandeel noteert nu ruim 35 procent hoger dan aan het begin van dit jaar.

2014 wordt lastig voor mensen met dubbele hypotheek

AMERSFOORT — Doordat een aantal crisismaatregelen rond de tijdelijke verhuur van te koop staande woningen niet meer is opgenomen in het belastingplan voor 2014, dreigt een groot aantal woningbezitters in grote problemen te komen. Daarvoor waarschuwde de Vereniging Eigen Huis gisteren. De belangenorganisatie pleit ervoor dat het kabinet de maatregelen met één jaar verlengt.

Mensen die zijn verhuisd maar hun oude huis tijdelijk hebben verhuurd, hebben na de periode van verhuur en zolang het huis niet verkocht is, nu bijvoorbeeld weer recht op hypotheekrenteaftrek voor dit tweede huis. Per 1 januari vervalt deze regeling. Bij een hypotheek van 250.000 euro en een rente van 5 procent kost dit de huiseigenaar met een onverkochte woning ongeveer 400 euro per maand, aldus VEH.

NEW YORK				AMSTERDAM			
	PREV.	18-Oct		PREV.	18-Oct		
DOW JONES	15371.65	15399.65	AEX	382.51	385.73		
S&P 500 INDEX	1733.15	1744.50	AEGON NV	5.91	5.98		
NASDAQ	3863.15	3914.28	AGEAS	31.91	32.18		
AMAZON.COM INC	310.77	328.93	AHOLD NV	13.50	13.58		
AMERICAN EXPRESS	80.23	80.52	ASTORIA FINL	15.53	15.06		
APPLE INC	504.59	508.89	AKZO NOBEL	47.10	48.43		
AT&T INC	34.44	34.61	ASML HOLDING NV	68.13	67.40		
BERKSHIRE HATH-B	116.92	116.97	CORIO NV	32.48	32.74		
CISCO SYSTEMS	22.78	22.96	DANONE	52.55	53.57		
CITIGROUP INC	51.12	51.15	DSM (KONIN)	53.66	53.99		
WALT DISNEY CO	66.42	67.15	HAL TRUST	100.50	101.49		
EBAY INC	51.38	52.20	HEINEKEN NV	51.86	52.64		
GENERAL ELECTRIC	24.88	25.55	ING-GROEP NV	9.40	9.45		
GOOGLE INC-CL A	888.79	1011.41	ROYAL IUTEC NV	2.00	2.01		
HEWLETT-PACKARD	23.39	23.48	KPN (KONIN) NV	2.24	2.24		
HOME DEPOT INC	75.74	74.69	KONINKLIJKE PHIL	24.11	24.43		
IBM	174.83	173.78	POSTNL NV	3.14	3.19		
INTEL CORP	23.92	23.88	REED ELSEVIER	14.86	14.85		
JOHNSON&JOHNSON	91.97	91.63	REXEL SA	17.78	18.51		
MEDTRONIC INC	56.32	56.59	ROBOCO	26.77	26.68		
MICROSOFT CORP	34.82	34.96	ROLINDO	23.72	24.52		
3M CO	122.62	122.84	RORENTO	53.36	53.95		
PFIZER INC	30.26	30.51	ROYAL DUTCH SH-A	24.15	24.44		
PROCTER & GAMBLE	79.42	79.41	TOMTOM	5.62	5.74		
ROYAL DUTCH-ADR	66.36	66.94	UNILEVER NV-CVA	28.50	28.87		
SCHLUMBERGER LTD	91.43	93.99	WESSANEN NV	2.65	2.69		
SPRINT CORP	6.42	6.40	WOLTERS KLUWER	19.86	20.12		
TEXAS INSTRUMENT	40.65	40.71	WP-STERYART HLDGS	281.53	293.78		
TIME WARNER INC	67.95	68.73	SCOTIABANK FUNDS	PREV.	17-Oct		
VISA INC-CLASS A	198.28	200.45	MONEY MARKET	13.0623	13.0623		
IFETFS	PREV.	18-Oct	US DOLLAR BOND	2.5404	2.5517		
ISHARES SELECT D	68.43	68.69	GLOBAL GROWTH	2.2439	2.2571		
ISHARES MSCI EME	43.27	43.31	US GROWTH	10.3769	10.4478		
ISHARES MSCI PAC	49.60	50.16	CANADIAN GROWTH	3.0246	3.0544		
ISHARES RUSSELL	104.15	104.90	CURRENCIES	PREV.	18-Oct		
ISHARES S&P 500	91.86	92.63	YEN/USD	97.910	97.840		
ISHARES EUROPE E	45.53	45.82	EUR/USD	1.366	1.369		
POWERSHARES DB C	26.11	26.26	CAN/USD	1.029	1.029		
POWERSH-QQQ	80.84	82.15	GBP/USD	1.616	1.617		
SPDR S&P MID 400	232.64	234.60	COMMODITIES	PREV.	18-Oct		
SPDR S&P 600 SMA	98.67	100.01	OIL WTI	100.67	100.86		
FUNDS	PREV.	18-Oct	GOLD	1320.34	1316.25		
BLACKROCK GBL ALL	47.61	47.37	SILVER	21.88	21.93		
TEMPLETON GBL BND	23.60	23.45	WHEAT	686.00	705.00		

A Standard Of Excellence Since 1916

MCB
MADURO & CURIEL'S BANK N.V.

Private Banking & Investment Services

Lio Capriles Banking Center, Schottegatweg (Oost) 2/n
P.O. Box 305, Curaçao, Tel. 466-1818, Fax. 466-1633
e-mail: pbis@mc-bank.com, website: www.mc-bank.com/pbis

Paus laat pronkbisschop' wachten

VATICAAN STAD — Paus Franciscus heeft kennelijk geen haast met het gesprek met de in opspraak geraakte Duitse 'pronkbisschop' Franz-Peter Tebartz-van Elst over diens vermeende verspilling van kerkgeld. Ook vandaag staat er geen afspraak tussen de kerkvorst en de bisschop van Limburg op het programma, zo blijkt uit het dagelijks bulletin van het Vaticaan. Tebartz-van Elst wacht al sinds zondag in Rome op een onderhoud met Franciscus. De bisschop kwam in het nauw toen bekend werd dat de verbouwing van zijn ambts-woning 31 miljoen euro heeft gekost, zes keer zoveel als begroot. Hij wil het aan de paus overlaten om te beslissen over zijn toekomst.

Foto: AFP

Werkplek Snowden niet beveiligd

WASHINGTON — Op de werkplek van de Amerikaanse klokkenluider Edward Snowden was geen speciale software tegen lekken geïnstalleerd op de computers. De Amerikaanse veiligheidsdienst NSA wilde dat wel doen, maar de servers konden de beveiligingssystemen niet aan. Dat meldde persbureau Reuters gisteravond op basis van gesprekken met Amerikaanse functionarissen.

Snowden is een voormalig medewerker van de National Security Agency (NSA). Hij ging dit voorjaar als systeem-beheerder aan de slag op een bureau in Hawaï. Al na een paar weken vertrok hij, zogenaamd om gezondheidsredenen. Vervolgens dook hij op in Hongkong, waar hij met een schat aan geheimen naartoe gevlucht was. Hij bracht naar buiten dat de Verenigde Staten gebruikers van internet-diensten als Google, Facebook en Yahoo op grote schaal in de gaten hebben gehouden. De onthullingen leidden wereldwijd tot ophef.

Snowden was de tweede grote Amerikaanse klokkenluider in korte tijd. Begin 2010 lekte soldaat Bradley Manning honderdduizenden geheime documenten naar de site WikiLeaks. Na dat lek lieten de Verenigde Staten speciale software ontwikkelen. Het programma moest alarm slaan als mensen bij geheime documenten probeerden te komen. Maar in Hawaï was de bescherming nog niet geïnstalleerd. Er was namelijk niet genoeg bandbreedte voor de software. Daardoor had die daar niet goed kunnen werken. De NSA wilde niet ingaan op het bericht. Een woordvoester gaf wel aan: "De ongeoorloofde onthullingen hebben de NSA en de overige inlichtingendiensten natuurlijk wel genoodzaakt om IT-maatregelen te versnellen." Snowden zit momenteel in Rusland. Vanuit Hongkong vluchtte hij naar Moskou, waar hij politiek asiel heeft gekregen.

OM wil Benno L. nog half jaar in de gevangenis

DEN BOSCH — Het Openbaar Ministerie (OM) wil dat de voor ontucht veroordeelde zwemschoolhouder Benno L. een half jaar teruggaat naar de gevangenis. Officier van justitie Juliette Nederlof heeft dat gisteravond gevraagd, omdat de 63-jarige Bosschenaar volgens haar een groot deel van de afspraken die horen bij zijn voorwaardelijke vrijlating, verschillende keren heeft overtreden.

Eerder dreigde ze de volledige resterende twee jaar van zijn celstraf te vragen. Ze deed dat niet, om behandeling van Benno L. ook in het vervolg nog mogelijk te laten zijn. De zwemleraar kwam in juni voorwaardelijk vrij na vier jaar cel voor misbruik van tientallen zwakbegaafde meisjes. Hij werd op 3 oktober weer aangehouden en zit sindsdien vast. De officier van justitie zegt dat Benno L. in gesprek is gegaan met een potentiële werkgever, zonder dat te melden. Ze legde uit dat hij tijdens zijn beoogde baan als chauffeur in Duitsland weer in contact zou komen met kinderen, terwijl hem dat is verboden. Op zijn tijdelijke, beschermde woon-

plek in Venray weigerde hij volgens de reclassering de huisregels te tekenen en bleef hij weg zonder te vertellen waar hij was. De reclassering neemt het hem verder kwalijk dat hij niet op voorhand wil praten over ontwikkelingen in zijn leven. Na twee officiële waarschuwingen was hij bovendien eens twee uur onvindbaar omdat zijn enkelband leeg was geraakt en onbereikbaar omdat hij niet reageerde op telefoontjes. Benno L. werd aangehouden omdat hij nergens meer in Nederland terechtkon. De stress en spanning van het zwerfende bestaan stuwen het gevaar op recidive omhoog, concludeerde het OM.

Benno L. vindt de voorwaarden uitzonderlijk en onredelijk streng. Hij zegt dat hij de afspraken niet met opzet heeft gebroken en dat hij geen eerlijke kans krijgt om te re-integreren: "Ik vind het jammer dat ik niet de kans krijg om naar het buitenland te gaan. Ik kom hier steeds weer in de media. Integreren heeft zo toch geen zin? Ik voel me als een hete aardappel die steeds doorgeschoven wordt." De rechtbank in Den Bosch doet op 1 november uitspraak.

Cheney was bang voor sabotage hartimplantaat

WASHINGTON — De voormalig vicepresident van de Verenigde Staten, Dick Cheney, was bang dat terroristen zijn hartimplantaat van afstand met fatale gevolgen zouden saboteren. Om die reden liet hij de draadloze functie van het apparaatje in 2007 uitschakelen, zo biechtte hij gisteren (lokale tijd) op in een interview met CBS. Toen hij enkele jaren later naar een aflevering van de hitserie Homeland keek, zag hij een vergelijkbaar scena-

rio. "Ik was me bewust van het gevaar, het was geloofwaardig", aldus Cheney. "Ik weet uit eigen ervaring dat het niet onmogelijk is." Cheney heeft al jaren hartproblemen. Zo overleefde hij al vijf keer een hartaanval. Toch zegt hij dat zijn gezondheid nooit invloed heeft gehad op zijn baan als vicepresident van de VS. Cheney heeft een defibrillator-implantaat, dat een elektrische schok aan het hart kan geven bij een ernstige hartritme stoornis.

Opnieuw dochter voor Annemarie en Carlos

DEN HAAG — Prinses Annemarie is donderdag bevallen van een dochter. Het meisje heet Cécilia Maria Johanna Beatrix. Het is de tweede dochter voor de prinses en haar man prins Carlos de Bourbon de Parme. Dat liet een woordvoester van het echtpaar gisteravond weten.

De bevalling had plaats in het Haagse Bronovo Ziekenhuis, waar de prinses begin oktober was opgenomen. Cécilia Maria Johanna Beatrix werd om 14.07 uur geboren. Ze woog 1500 gram. Prinses Annemarie was eind novem-

ber uitgerekend. Moeder en kind maken het goed, maar zullen uit voorzorg nog enige tijd in het ziekenhuis blijven.

Prinses Annemarie en prins Carlos de Bourbon de Parme kregen vorig jaar mei hun eerste dochter, Luisa Irene. Annemarie Gualthérie van Weezel is als journalist werkzaam bij de NOS. Prins Carlos de Bourbon de Parme is de oudste zoon van prinses Irene en Carlos Hugo de Bourbon de Parme. Hij is directeur van het Instituut for Sustainable Innovation and Development INSID.

Veelpleger verdachte inbraak in Russisch pand

RIJSWIJK — De politie denkt te weten wie donderdagavond heeft ingebroken bij een Russisch gebouw in Den Haag. Het gaat om een 'zeer bekende en zeer actieve' veelpleger. Zijn sporen zijn in het pand gevonden. De man is nog niet opgepakt, meldde de politie gisteren. Minister Frans Timmermans (Buitenlandse Zaken) heeft 'de doorbraak in het onderzoek' doorgegeven aan de Russen.

In de woning aan de Banstraat zijn geen vernielingen of leuzen achtergelaten. Wel zijn enkele persoonlijke eigendommen van de bewoonster meegenomen. De politie gaat uit van een gewone inbraak. In de omgeving zijn de laatste tijd vaker dergelijke inbraken geweest.

Het was het nieuwste incident in het tumultueus verlopende Nederland-Ruslandjaar. 'Een klap terug' van Nederland aan Rusland, zei de tv-zender NTV over de inbraak. NTV is eigendom van het machtige staatsgasbedrijf Gazprom. De online-krant The Moscow Post denkt dat Nederland zelf achter de inbraak zat.

De Russische autoriteiten reageerden diplomatieker. "We gaan ervan uit dat de Nederlandse autoriteiten uitputtende maatregelen zullen nemen om de daders van dit misdrijf te identificeren", verklaarde het ministerie van Buitenlandse Zaken in Moskou.

Premier Mark Rutte vindt dat politici uit Nederland en Rusland als verstandige mensen het hoofd koel moeten houden. Koning Willem-Alexander en koningin Máxima gaan begin november zoals gepland naar Moskou. Willem-Alexander zal niet als pion worden ingezet door de regering. "We moeten niet

verwachten dat hij inhoudelijk gesprekken kan gaan voeren over deze onderwerpen. Dat is aan politici. Maar het is een belangrijk symbool", zei premier Rutte.

Op 9 november geeft het Koninklijk Concertgebouw-orkest een concert in de Russische hoofdstad. In de marge daarvan heeft Willem-Alexander misschien een ontmoeting met de Russische president Vladimir Poetin. Er waren de afgelopen tijd meer incidenten. Nederland bood excuses aan voor de arrestatie van de Russische diplomaat Dmitri Borodin in zijn huis in Den Haag. Afgelopen dinsdag mishandelden twee indringers de Nederlandse diplomaat Onno Elde-renbosch in Moskou. Rusland enterde het Greenpeace-schip Arctic Sunrise, dat onder Nederlandse vlag voer. Tot woede van Moskou protesteerde Nederland tegen de Russische houding ten opzichte van homo's.

Ontvoerden vrijgelaten door ELN in Colombia

BOGOTA — De Colombi-aanse militante groepering het Nationale Bevrijdingsleger (ELN) heeft gisteren (lokale tijd) drie medewerkers van een oliemaatschappij een paar uur na hun ontvoering vrijgelaten. Dat heeft een politiecom-mandant gezegd. De medewerkers, alle drie Colombianen, werden vlak

bij de grens met Venezuela uit hun auto gehaald door de rebellen. De ontvoering vond plaats na een reeks van bomaanslagen in de afgelopen tien dagen, waardoor enkele van de grootste olie- en gaspijpleidingen van Colombia werden gesloten. De ELN is na de FARC de grootste rebellen-groepering van het land.

Stichting Reclassering en Jeugdbescherming Aruba

In verband met een nieuw pilotproject **Begeleid Kamer Bewonen**, gesubsidieerd door de Stichting CEDE Aruba en Samenwerkende Fondsen voor het Caribische deel van het Koninkrijk, roept Stichting Reclassering en Jeugdbescherming Aruba enthousiaste en gemotiveerde sollicitanten op om te solliciteren op de volgende functies binnen dit project:

1) Groepsleiders (2x) (40 uur/wk),

De functie-inhoud:
Het planmatig en methodisch begeleiden van 6 jongeren die in aanraking zijn geweest met justitie met een leeftijd van zestien tot en met achttien jaar die beschermd en begeleid in een huiselijke setting wonen. De groepsleider is verantwoordelijk voor de coördinatie van activiteiten en processen aangaande het totale hulpverleningsproces aan de jongeren.

Functie eisen:

- Heeft een afgeronde HBO-opleiding SPH/ MWD of MBO met relevante ervaring met de doelgroep.
- In ruime mate worden eisen gesteld aan sociale vaardigheden in verband met de intensieve contacten met de jongeren.
- Het kunnen omgaan met conflicten.
- Een goede mondelinge uitdrucksvaardigheid in Nederlands, Papiaments, Engels en Spaans is een pre.
- Volharding, doorzettingsvermogen en zeer stessbestendigheid zijn in ruime mate vereist omdat veelal gewerkt wordt met een cliëntengroep met complexe problematiek.
- Een teamplayer met een Flexibele en zelfstandige werkhouding, bereidheid tot het werken op onregelmatige tijden en in de weekenden.
- Grote affiniteit hebben voor de doelgroep.
- In bezit zijn van rijbewijs B.

2) Beheerder_ (40 uur/wk),

De functie-inhoud:
Het beheren, organiseren, coördineren en evalueren van de dagelijkse activiteiten in en rondom het BKB-huis waarin 6 jongeren, van zestien tot en met achttien jaar, in een beschermde en huiselijke setting wonen. Als beheerder verricht u eenvoudige klusjes in huis en vervoert de jongeren van en naar het huis.

Functie eisen:

- Heeft een afgeronde MBO opleiding met grote affiniteit met de doelgroep.
- In ruime mate worden eisen gesteld aan sociale vaardigheden in verband met de intensieve contacten met de jongeren.
- Het kunnen omgaan met conflicten en over een hoge frustratietolerantie beschikken.
- Een goede mondelinge uitdrucksvaardigheid in Nederlands, Papiaments, Engels en Spaans is belangrijk.
- Volharding, doorzettingsvermogen en zeer stessbestendigheid zijn in ruime mate vereist omdat veelal gewerkt wordt met een cliëntengroep met complexe problematiek.
- Zelfstandig en in teamverband kunnen werken.
- Beschikken over een initiatieve en flexibele werkhouding, bereidheid tot het werken op onregelmatige tijden en in de weekenden.
- In bezit zijn van een rijbewijs B.

Geboden wordt:

- Prettige en uitdagende werkomgeving.
- Een contract voor de duur van de periode van het pilot-project, met kans op verlenging bij de continuïteit van het project.
- Het salaris zal worden bepaald op basis van opleiding en opgedane werkervaring.

Een psychologisch onderzoek en een toetsing van de communicatieve en redactionele vaardigheden kunnen deel uitmaken van de selectieprocedure.

Telefonische inlichtingen kunnen ingewonnen worden bij Dhr. G.S.G. Geggie, tel. 5821496/5822491.
Schriftelijke sollicitaties met CV kunnen tot en met 1 november 2013 worden ingediend bij het bureau van de stichting,
Caya Ernesto Petronia 21C, t.a.v. Projectcoördinator G.S.G. Geggie, emailadres: reclasseringaua@hotmail.com

Fundacion Arubano di Esnan Visualmente Incapacita

Primavera 233, Aruba
Tel.(297)582-5222/
582-5051,
fax (297)582-0306
e-mail:
favi@setarnet.aw
website:
http://www.favi.org

Bergkamp: Alles staat al in het boek

AMSTERDAM — Dennis Bergkamp mocht een voorkeurslijstje van drie personen indienen, die het eerste exemplaar van zijn biografie in ontvangst mochten nemen. Nummer 1 was Johan Cruïff, nummer 2 eveneens en ook nummer 3 was Cruïff. En dus vonden twee grote spitsen van weleer elkaar gisteren in Amsterdam-West, de buurt waar Bergkamp opgroeide.

“Johan is de rode draad in mijn loopbaan”, vertelde Bergkamp. “Als 12-jarig knaapje mocht ik een keer trainen onder hem. Wat was ik onder de indruk van zijn techniek. Johan liet me ook in het eerste elftal debuteren, terwijl er best wel wat twijfel over mij was. Daarna raakten we elkaar even kwijt, al kreeg ik soms wel advies. Tijdens het EK in 1996 sliep ik plotseling weer met Jordi Cruïff op een kamer en inmiddels hebben Johan en ik elkaar weer bij Ajax gevonden.”

Een stoeptegels van een boek, 543 grote pagina's dik, gaat vooral over voetbal. “Ik wilde geen sensatie of bagger”, zei de hoofdpersoon. “Maar wel een eerlijk schrijven. Puur over voetbal.” Bergkamp staat ook niet voor seks, drugs en rock 'n roll. Nooit. Hij sprak als speler liever met beide voeten dan met zijn mond. Dat leverde geweldige doelpunten en een bijna mysterieuze speler op. Aan media-aandacht heeft de huidige assistent-trainer

Dennis Bergkamp stijlvol als altijd in een actie voor Arsenal tegen Newcastle United.

Foto: Archief

van Ajax nog steeds weinig behoefte. Maar toch een biografie, waarin hij naar eigen zeggen openhartig vertelt over zijn opkomst bij Ajax, de soms moeilijke periode bij Internazionale en de vele successen met Arsenal en Oranje.

Het boek, geschreven door de Nederlander Jaap Visser en de Brit David Winner, heeft een Nederlandse en een Engels versie. Cameraploegen, fotografen en journalisten verdrongen zich gisteren in het Amsterdamse café Fossa rond Bergkamp. “En hij beeft zelf nog steeds niet hoe

belangrijk hij eigenlijk is”, lachte Cruïff. Het zegt alles over de grote mate van bescheidenheid die Bergkamp nog immer siert. Makers van bekende tv-programma's wilden een hele uitzending vrijmaken om Bergkamp over zijn biografie te laten vertellen. Tot groot plezier van de uitgever. “Maar Bergkamp is rechtlijnig”, wist Visser al toen hij de Amsterdammer met alle verzoeken confronteerde. “Groen wordt nooit lichtgroen, laat staan rood.” “Alles staat al in het boek”, zei Bergkamp in een reac-

tie op alle aanvragen van TV-stations. “Er is niets meer te vertellen.” Bergkamp kwam tijdens zijn carrière op clubniveau uit voor Ajax, Internazionale en Arsenal FC. Ook speelde hij in totaal 79 keer voor het Nederlands elftal, waarin hij in totaal 37 keer tot scoren kwam. Dennis Bergkamp speelde veelal als schaduwspits en maakte vaak wonderchone doelpunten. Hij maakte er voor zijn clubs 236 in 661 wedstrijden. Sinds de zomer van 2011 is Dennis Bergkamp assistent-trainer van Ajax.

Dordrecht met tien man voorbij Emmen

DORDRECHT — FC Dordrecht is steviger aan kop gekomen in de eerste divisie. De ploeg won aan de eigen Krommedijk met 4-2 van FC Emmen en zag concurrent Sparta met 1-1 gelijk spelen tegen MVV. De zege van Dordrecht was knap te noemen, omdat de ploeg al na 7 minuten met een man minder stond na rood voor Josimar Lima. Shkodran Metaj zette Emmen vervolgens uit de toegekende strafschop op 0-1. Dordrecht trok de scheve situatie nog voor rust recht. Eerst maakte Paul Gladon de 1-1, waarna Rihairo Meulens de thuisploeg op 2-1 bracht. Giovanni Korte maakte in de tweede helft de 3-1 en 4-1. Frank Olijve zorgde in de 90e minuut nog voor de 4-2. In Maastricht zorgde Sven

Braken voor de 1-0, maar in blessuretijd bepaalde Steef Nieuwendaal de eindstand op 1-1. FC Eindhoven is mede daardoor na 13 wedstrijden de nieuwe nummer twee. De Brabantse ploeg had in Flevoland geen enkele moeite met Almere City: 0-4. Donny de Groot maakte twee doelpunten voor Eindhoven, dat in de rangschikking 2 punten achterstand heeft op Dordrecht. Almere beëindigde het duel met tien man, na rood voor Fabian Serrarens. Onderin deed FC Den Bosch een prima zaak door met 3-2 te winnen van middenmoter Excelsior. Alexander Mols maakte alle Bossche doelpunten. De duels tussen Helmond Sport en Jong PSV (1-1) en Telstar en Fortuna Sittard (0-0) eindigden in een gelijkspel.

Roma wint topper tegen Napoli

ROME — AS Roma heeft vrijdagavond de topper in de Serie A tegen Napoli gewonnen met 2-0. Beide doelpunten kwamen op naam van de Bosnische international Miralem Pjanic, straks ook te bewonderen op het WK, evenals ploeggenoot Kevin Strootman. Deze speelde andermaal een belangrijke rol op het Romeinse middenveld.

Bij rust leidde Roma met 1-0 door een fraaie treffer in blessuretijd. Spelbepaler Pjanic tilde de bal met een vrije trap van buiten de 16 meter over de muur in de bovenhoek, onbereikbaar voor doelman Pepe Reina. Strootman was alert in de buurt voor het geval hij de lat had getroffen.

De voorsprong was overigens tegen de verhouding in. Roma begon goed, maar moest het initiatief al snel aan de gasten laten. Zij werden in Stadio Olimpico aangemoedigd door Diego Maradona, de Argentijnse vedette die de Napolitaanse club in het

verleden zijn trots teruggaf.

Eerst voorkwam Daniele de Rossi de 0-1 met een acrobatische actie, vlak voor het rustsignaal liet Lorenzo Insigne de kans daarop liggen. De kleine aanvaller raakte de buitentak van de paal. De teleurstelling stond nog op zijn gezicht toen Pjanic aan de overkant wel zuiver mikte. De thuisclub was op dat moment aanvalsleider Francesco Totti al kwijtgeraakt. De routinier (37) liep na ruim een half uur een hamstringblessure op in het rechterbeen. Ver in de tweede helft had Pjanic nogmaals succes ‘uit stilstand’. Hij benutte een strafschop, gekregen na een overtreding van invaller Paolo Cannavaro. Dat betekende tevens diens tweede gele kaart. De komst van Gonzalo Higuaín, op de bank begonnen, hielp Napoli ook niet. Door de achtste zege op rij heeft Roma nu 5 punten meer dan Napoli: 24 om 19. De Italiaanse titelverdediger Juventus, ook op 19, krijgt nog de kans de tweede plaats over te nemen.

Kromowidjojo wint 100 vrij in Dubai

DUBAI — Ranomi Kromowidjojo heeft op de slotdag van de wereldbekerwedstrijden in Dubai (kortebaant) de 100 meter vrije slag gewonnen. De Olympisch kampioene bleef gisteren in de finale ploeggenote Femke Heemskerk voor. De favoriete tikte na 52,48 aan, haar Nederlandse concurrente na 52,79.

Beiden keerden na twee baantjes nog vrijwel gelijk, maar wel na Jeanette Ottesen. De Deense bleek echter te snel vertrokken en finishte in 52,85 als derde. Inge Dekker (53,85) werd zesde. Sarah Sjöström ontbrak. De Zweedse maakte vorige week in Moskou indruk met 51,93.

Ottesen revancheerde zich later op de avond door de 50 vlinder wél te winnen,

onbedreigd in 25,03. Dekker werd derde (25,88) achter de Singaporese Tao Li (25,55) maar vóór Kromowidjojo (25,92). Rieneke Teerink hield ook een bronzen medaille over aan het toernooi. De 29-jarige zwemster van PSV finishte op de 400 vrij als derde in 4.03,05, een persoonlijk record. Alleen de Spaansen Melani Costa (4.00,39) en Mireia Belmonte (4.02,23) waren sneller. De laatste is sinds een paar maanden wereldrecordhoudster op deze afstand met 3.54,52.

Moniek Nijhuis mocht terugkomen voor de huldiging van de 200 school. Die voltooide ze in 2.25,42, de derde tijd. De Russin Joelia Efimova pakte met 2.19,73 onbedreigd haar tweede goud van de dag. Nijhuis was met 30,55 op de 50 school minder dan

Haase knokt zich langs Fognini

WENEN — Robin Haase heeft zich gisteren op fraaie wijze geplaatst voor de halve finales van het ATP-toernooi in Wenen. De tennisser uit Den Haag was in de kwartfinales na drie sets te sterk voor de als derde geplaatste Italiaan Fabio Fognini, de huidige nummer 17 van de wereld.

Haase verloor de eerste gelijk op gaande set in de tiebreak (6-7), maar sleepte de partij met twee keer 6-1 vervolgens naar zich toe. In de halve eindstrijd treft Haase Jo-Wilfried Tsonga. Die als eerste geplaatste Fransman had bijna twee uur en een

kwartier nodig om de met een wildcard toegelaten Oostenrijker Dominic Thiem te verslaan. Tsonga sloeg in de tiebreak van de derde set uiteindelijk toe: 6-4, 3-6 en 7-6. In de andere halve finale gaat het tussen de Duitser Tommy Haas en de Tsjech Lukas Rosol. Haas, de nummer 2 van de plaatsingslijst, rekende in twee sets af met Rosols landgenoot Radek Stepánek: 7-6, 6-3. Rosol zelf had het lastiger. Hij was pas na drie sets klaar met de Belg Ruben Bemelmans, die de Tsjech vooral in het tweede bedrijf aan het wankelen bracht: 6-3, 1-6 en 6-3.

Hoffenheim verliest door zijnet-doelpunt

SINSHEIM — 1899 Hoffenheim eist dat de Bundesliga wedstrijd tegen Bayer Leverkusen wordt overgespeeld. De bezoekers wonnen gisteravond in Sinheim met 2-1, maar hun tweede treffer had nooit mogen worden goedgekeurd. Stefan Kiessling kopte door het zijnet heen ‘binnen’. Scheidsrechter Felix Brych en zijn collegae ontging dat.

“Dit is schandalig”, foeterde teammanager Alexander Rosen na afloop. “Het was absoluut geen doelpunt. Daarover kan geen verschil van mening bestaan. Dit is te gek voor woorden. We zullen zeker protest aantekenen tegen deze uitslag.” Hoffenheim-trainer Markus Gisdol vindt een replay ook niet meer dan logisch. “Ik denk dat we deze wedstrijd nog een keer gaan

zien. Elk ander besluit zou toch absurd zijn.” Brych zat natuurlijk ook met de situatie, zeker na het zien van de tv-beelden. “Ik had wel lichte twijfel, maar de reacties van de spelers waren eenduidig. Er werd niets tegen ingebracht. Niemand zei tegen me dat die bal niet zat. Natuurlijk vind ik het ook niet leuk dat ik een doelpunt geef dat er geen was.” Rudi Völler, de trainer van Leverkusen, gaf Hoffenheim hoop. “Voor ons is dit ook moeilijk te verteren. Zo willen we een wedstrijd niet winnen.” De ‘boosdoener’ zelf was zich van geen kwaad bewust. Hij vertelde niet goed te hebben gezien wat er gebeurde. “In eerste instantie dacht ik ook even dat die bal naast ging. Maar toen kwam iedereen op me afstormen om me om de nek te vliegen”, zei Kiessling. “Verrast was ik wel.”

Foto: Swimteam

Ranomi Kromowidjojo op weg naar winst in de 100 meter vrije slag.

twee tienden tekortgekomen voor brons. Dat ging naar de Duitse Dorothea Brandt. Efimova (29,27) en de Jamaicaanse Alia At-

kinson (29,38) waren een klasse apart. Het 16-jarige Litouwse fenomeen Ruta Meilutyte, in Moskou goed voor 28,89, deed niet mee.

Primeur: Verplichte pitstop in MotoGP

Foto: AFP/Hilton Stone

Marc Marquez gleed tijdens de training nog even onderuit, maar liep geen schade op.

PHILLIP ISLAND — De coureurs van de MotoGP beleven morgen in de Grote Prijs van Australië een primeur. Voor het eerst in de historie van de koningsklasse moeten de rijders een verplichte pitstop maken om van motor te wisselen.

De wedstrijdleiding besloot zaterdag tot de noviteit na de kwalificatierace op het circuit van Phillip Island. Bandenleverancier Bridgestone meldde dat hun rubber zo snel slijt op het Australische asfalt, dat de banden het maximaal 14 rondes volhouden. De race op Phillip Island is normaal gesproken 27 rondes voor de MotoGP. Om de veiligheid van de motorrijders te garanderen, moeten zij tijdens de race overstappen op een motor met ‘verse’ banden. De race is ingekort tot 26 rondes en een coureur moet voor de 15e ronde zijn machine omruilen. De race in de Moto2 is op verzoek van Bridgestone drastisch ingekort van 25 naar 13 rondes.

Marc Marquez krijgt de wereldtitel in de MotoGP nog niet cadeau. De Spaanse

wegracer verloor vandaag de strijd om de poleposition in de kwalificatierace. Zijn rivaal Jorge Lorenzo was net iets sneller op het circuit van Phillip Island, ondanks het feit dat de Spaanse regerend wereldkampioen in het begin van de race een meeuw aanreed.

De 20-jarige Marquez kan morgen al de wereldtitel veroveren als hij tenminste 7 punten meer scoort dan Lorenzo. Hij is dan in de resterende twee races van het seizoen niet meer bij te halen. De rijder van Honda is voorts de eerste coureur die in zijn debuutjaar in de

koningsklasse de hoofdprijs pakt. Zelfs negenvoudig wereldkampioen Valentino Rossi lukte dat niet. De Italiaan start vanaf de derde startpositie. Dani Pedrosa (Honda), een week geleden winnaar van de Grand Prix van Maleisië, zette de vijfde tijd neer.

Van den Brom uit de wind

BERGEN — De ‘jonkies’ van Anderlecht hebben trainer John van den Brom gisteravond uit de wind gezet, in elk geval voor even. De Brusselse ploeg won de uitwedstrijd tegen hekkensluiser Bergen met 2-0. De broodnodige zege nam de ergste druk op de Nederlandse coach weg.

Over het vertoonde spel kon hij echter moeilijk tevreden zijn. Van den Brom stelde onder anderen de jonge Congolees Chancel Mbemba en Luka Milivojevic op en bracht de gemiddelde leeftijd van zijn ploeg terug tot 21,25 jaar. Hij kreeg geen spijt van dat besluit, al baarde vooral de beginfase hem wel zorgen.

Anderlecht ging allengs wel wat beter spelen en onderstreepte dat nog voor rust door treffers van de Serviër Aleksandar Mitrovic, terug in de spits, en rechtsback Mbemba. Bram Nuytink, met zijn 23 jaar een van de ouderen, speelde de hele wedstrijd. Demy de Zeeuw bleef op de bank.

Geen Hiddink voor Australië

AMSTERDAM — Guus Hiddink zal bij het komende WK voetbal geen bondscoach van Australië zijn. De Nederlandse topcoach bevestigde zaterdag in zijn column in *De Telegraaf* dat er wel ‘licht contact’ is geweest met Australië, maar dat hij de bond van dat land heeft gezegd dat het WK geen optie is.

“Ik wil even lekker aan de zijlijn staan en met andere dingen bezig zijn”, schrijft hij. De ‘Socceroos’ zijn op zoek naar een opvolger van de ontslagen bondscoach Holger Osieck. De Australische bond liet vorige week weten dat ook Hiddink was benaderd voor de vacante positie. De 66-jarige Achterhoeker nam afgelopen zomer ontslag bij de Russische club Anzji. Hij fungeerde eerder als bondscoach van Australië van juli 2005 tot en met het WK medio 2006.

“Na een paar jaar te hebben rondgereisd wil ik even zonder verplichtingen leven en dan kijk ik in het nieuwe seizoen wat er nog zou kunnen gebeuren. Wat niet wil zeggen dat ik het voetbal niet volg”, aldus Hiddink, die momenteel een rondreis maakt door China en Zuid-Korea. Hij leidde op het WK van 2002 de ploeg van Zuid-Korea naar de halve finales.

Januzaj: 5 jaar United

MANCHESTER — Manchester United heeft het 18-jarige talent Adnan Januzaj voor de komende vijf jaar vastgelegd. De topclub uit de Engelse Premier League meldde vandaag op zijn website dat de jonge aanvaller een nieuw contract heeft getekend, dat afloopt in juni 2018.

Vrijwel direct nadat Januzaj begin deze maand twee keer scoorde tegen Sunderland en daarmee zijn ploeg behoeftte voor een nederlaag, wilde de Belgische bondscoach Marc Wilkins hem al oproepen voor de Rode Duivels. Januzaj wimpelde de invitatie af en stelde zijn keuze voor het land waarvoor hij wil uitkomen nog even uit. Hij is geboren in België, maar kan ook uitkomen voor de Albanese, Kosovaarse, Turkse en Servische ploeg. Als hij vijf jaar in Engeland woont, mag hij ook voor dat land kiezen. Januzaj liet bij de ondertekening doorschemeren dat zijn hart in Engeland ligt bij Manchester United. “Sinds ik hier ben voel ik me thuis. Dit is de juiste club voor me”, zei hij. Manager David Moyes roemde zijn ‘buitengewone talent’.